

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.
ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

ELŐFIZETÉS ÉS
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.
Bérmontelen levelek
csak ismét kézekől fo-
gadhatnak el.
Kézirat nem adhatnak
vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A szállításhoz minden gar-
mondsor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:
hivatalos hirdetéseknel:
Minden egyes sor után
1 kr.
Azonnelföl bolyog 20 kr.
Kiemelt díszbetűk e kör-
zettel ellátott hirdetések-
nyakért törmérik szerint
minden 1 centiméter
után 3 kr számítottak.
Állandó hirdetéseknel
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetést a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

Emlékezzünk Rákócziról.

Régi fényénél gyujtsunk új világosságot.
II. Rákóczi Ferenc születésének 213-ik
évfordulóját ragyogó fényvel virasztja ránk
március 27-ike.

Március 27-ike!

Rákóczi eljövetele előtt hétköznap, az-
óta ünnepnap, mert a magyarok istene
ekkor küldött Rákóczi Ferencben népe szá-
mára szabadító Messiást!

Itt született Ő e szép földön, melyen
a mi bölcsőnk ringott. Itt élte Ő legszebb
éveit, ahol mi élünk most. Ugyanez a föld,
ugyanazek az erdők, hegyek, ligetek — a
szabad természet voltak az Ő első mesterei,
épp úgy, mint voltak a miénk is s eszmé-
letre keltették benne azokat a nagy-nagy
ideákat, amikért Ő mindenét feláldozta.

Minket ugyanaz a föld Geniusza szült
és nevelt föl, amely az Ő szívében életre
keltette a népek szabadságának és testvé-
riségének eszméjét. És ebben az ünnepies
percben, midőn a hősi tisztelet áhitatra
hangolja lelkeket, örömmel gondolok arra,
hogy e szép hazának legszabadságszeretőbb,
legvittebb és legeszményibb gondolkozásu
lakossága az Északkeleti Kárpát-lakók vol-
tak. És ma is azok, mert a jelen nemzedék:
hősök unokái; hősöké, akik megértették
dicső emlékü fejedelmüknek a nemzeti sza-
badtság, az ősi alkotmány és testvériség hősi
védelmére hívó szózatát.

A magyar nép Geniusza, akkor is, most
is, a testvériség eszméjét a polgári sza-
badásra, a tulajdon és törvény tiszteletére
alapította. Nyugaton ez nem így volt s nem
így van. Ott a testvériség eszméje alatt a

szociálizmust terjesztik. A szociálizmus nem
testvériség. Az nem ösmer, nem tisztel sza-
badtságot, jogot, tulajdon, a törvényben,
morálban szentséget. A szociálizmus álla-
tokká akarja tenni a fálánsterek rabjait.
A szociálizmus támadás a népek szabad-
sága, szabad polgárok személy- és vagyón-
biztossága ellen. E judási szocializmus ál-
testvérisége ellen tenni kell és sikra szál-
lani a Rákóczi szelleme által inaugurált test-
vériség erejével.

Rákóczi volt az, aki Kelet és Nyugat
népeinek közös céljával, korát felülmuló böl-
cseséggel, a testvéri egyetértést prokla-
málta a népszabadság erkölcsi alapjával. A
testvéri egyetértést az ősi gyűlölség helyett,
amely ezredév óta áll fenn, s Kelet és Nyu-
gat népei közt, istenveréseként, közös szol-
gasággal büntette a nemzeteket.

Nemzeteket látunk elpusztulni a gyű-
lölség szelleme által vezérelt rettenetes
harcban. És látunk nemzeteket újra feltá-
madni, hogy szintén elvérezenek a gyűlö-
ség harcában. Mithridateszt és Hannibált,
Attilát és Árpádot, Bajánt és Dsengiszskánt
ott láttuk felvonulni Kelet nevében Nyugat
ellen, valamint a Scipiók és Aetius, Traján
és Napoleon Nyugat érdekében szoritották
igába Kelet népeit.

És ez az irtó háboru, az élet-halálra
menő agyarkodás, ma is pusztít, ma is tart,
nemcsak Mars, de a kultura fegyvereivel
is, melyek a béke áldásai helyett a gyű-
lölség átkát szolgálják.

Kitől kérjük e tanácstalan korban:
mitévők legyünk, ha nem Te tőled, hős
vezére népünknek a megpróbáltatás legne-
hezebb napjaiban? Te tőled, aki a népek
összetartozandóságát legelőször proklamál-
tad a testvériség és szabadság oltáránál.

A Te jóságos arcodra tekintünk a visz-
szavonás napjaiban. A Te hatalmas szóza-

totat halljuk, midőn nemzeti kulturánk és
nyelvünk elnyomatásáról szólottál az európai
testvér-nemzetekhez. És szívünk feldobog
jóslatodon, mikor mondottad: *a népek célja,
Kelet és Nyugat hivatása nem az ősi gyűlö-
let, hanem a testvériség békéje.*

Ez az igazság: hogy a népek megért-
sék egymást.

Ez az igazság: hogy az egymást meg-
értő népek békét teremtsenek e földön.

Ez az igazság: hogy Kelet és Nyugat
nemzetei ösmerjék fel egymásban az édes
testvéreket.

Ez az igazság: hogy a magyar nem-
zet legyen a választott nép, melynek Ge-
niusza valósítsa meg a nagy eszméket, mik-
nek Te a népszabadság nevében buzgó
apostola valál.

Az a magyar nemzet hivatása, hogy
kiengesztelje Kelet és Nyugat népeit egy-
mással; az a hivatása, hogy békességgé sze-
lidítse a gyűlölséget, hogy hiven szolgálja
és terjesztsze a testvériségnek édes köte-
lességeit.

Amerikát az egyenlőség, Franciaorszá-
got a szabadság szelvényével bízza meg a
sors. A magyar Geniuszt, mikor fajunkat
Keletről ide vezérelte, arra rendelte, hogy
Ázsia és Európa összes népei közt a test-
vériséget valósítsa meg.

A XIX. század végén a magyar nemzet
szívében él csupán a testvériség szent lángja
— hogyne birna hát ily lángoló érzellemmel
nagy hivatást is az emberiség üdvére?

És hol van méltóbb hely oltárra, hol
örökké égjen, világítson, s melegítsen az
a szent láng, mint szülő vármegyéjében,
Zemplénvármegye földén, itten a Kárpát-
vidéki hegyi nép bator szívében, amelyben
most is ott él, most is ott munkál a sza-
badtság szeretetében és a testvériség szent
érzelmében Rákóczinak fejedelmi lelke!

TÁRCA,

Rodostón.

(1888. okt. 7-én.)

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

TÉNYLŐ kék a tenger sija,
Bús zöld a ciprusliget;
Félig ködlepben int a
Szép fehér-márvány sziget...

Tenger mellett ódon ház-sor.
Omlatag, sötét falak;
A kik egykor bennök laktak —
Föld ölében nyugszanak.

Pusztá kert a tengerparton,
Parlag-földek bus avar;
Árván áll a márványcsorgó,
Ugy hívják még, hogy »madzsa»...

A kik hajdan friss vizéből
Olták égő szomjokat,
A kik bánatos kebellet
Sóhajtoztak itt sokat:

Hol vannak, hajh?!... Szent emlékek
Bús borongva kutatom
Lent a földben, fent a földön,
Palotákban, avaron....

Hajh Rákóczi, lejelelem!
Hajh Beresényi hű vezér!
Eszterházy, Forgách, Csáky, —
Emléktek még itten él....

Szent érzettel, bus érzettel,
Méla szívvel bolygok itt, —
Szemeim keresve nézik
Martírok lábnyomait....

A ki oly nagy, hős dicső volt,
A magasztos fejedelem:
Itten hunyt el, a hivektől
Elsíratva, csendesesen....

Megsíratta őt Rodostó, —
Számkiüzte a haza,
Mellyért küzdött, vértett, mellyért
Mindent, mindent áldozta.

S én eljöttem e szent helyre,
Mint késő, de hű utód;
Eljövök, hogy térdre hullva
Kérjem a nagy bujdosót....

Kérjem a halás utókor
Képében: »Oh fejedelem,
A kinek nagy lelke itt leng
Égen, légen, tengeren....

Fejedelem, — bocsáss meg nékik
A kik számkiüztenek!....
Törpe volt a kor, nem értett —
Nem tudták: mit tettenek!?!...

Ám dicshimnusz zeng nevedre
Im, már hálás nemzedek;
Hajh Rákóczi, hajh Beresényi —
Szent, szent, szent emléketek!!

Vértanuk, kiket kesergve
Látott itt e bus avar:
Nálatok nélkül nem volna
A magyar többé magyar!...

A ti harcotok töré szét
A népirtó rabigát,
A ti példátok világot
Századok vak éjén át.

Számüzöttek, szent mártírok —
Élünk még, s magasztalunk!
Oh Rákóczi, légy minékünk
A mennyben őrangyalunk!...

A Te honszerelmed ójja
Vésztől, bajtól a hazát;
Élve kardod védte, — halva
Védje a hont hős imád!....

Hajh, Patak, Munkács felől oly
Gyakran száll lelkünk ide;
Szép szülőföldedről hoztam
Sok, sok áldást én, ime!

Messze Borsitól Rodostó, —
Ott kezdéd, — itt végezed;
S Borsi és Rodostó halás
Könnyet ont emlékedért....

Rákóczi Ferenc hamvait miként lehetne hazahozni?

Zempléni vármegyéé a dicsőség, hogy e hamvak hazahozatala ügyében legelőször emelt szót *Thaly Kálmán* lelkesítő kezdeményezésére.

Hanem ekkor elmaradt a legszükségesebb-ről való gondoskodás.

Másod ízben Máramaros vármegye társadalmi uton vetette fel e kérdést, s ekkor gyűjtések indultak meg országsszerte.

Begyűlt mintegy másfél ezer forint a különböző hírlapoknál és ekkor ismét megakadt a dolog.

Mi volna tehát most a teendő?

Diplomáciai uton keresni föl az ottomán hatóságokat s talán dus napidijakkal hivatalos küldöttség által megreklamálni és hazahozatni szabadsághősünk szent hamvait?

Ugyancsak sokáig kellene várni, ha a csigaléptekkel haladó külügyi hivatal közbenjárására biznók e nemzeti közóhaj megvalósítását. Félek tőle, hogy az ügy teljessége ekként elodáztatnék — sohanapjára.

De nincs is szükség a diplomácia közbenjárására; mert az ottomán hatóság és a sztambuli keresztény egyházi körök jóindulata a mi részünkön vannak.

Ezt bizonyítja ama levél is, melyet e sorok írója Sztambul egyik előkelő katolikus egyházi férfitől kapott, aki a hamvak átszállításának lehetőségéről biztosít, csak kérni kell.

A levél így hangzik:

„Uram!

Van szerencsém válaszolni* október 4-én kelt becses levelére.

Nincs semmi akadály az egyház részéről a kegyedtől említett hulla-maradványok átszállítása ellen. A polgári hatóságot illeti elnökölni a sírok felnyitására alkalmasával az egyházi hatóságok jelenlétében, verifikálni a sír tartalmát, felőle jegyzőkönyvet venni, melynek egy másolatát azon egyház archivumában kell eltéttetni, a melyből el fog vitétni a test.

Es az, amit ime Önnek mint bizonyosat közhelhetek. Addig is adom Önnek áldásomat és vagyok uram Önnek híve J. Krisztusban

Constantinápoly, 1887. Nov. hó 11.

Monseigneur Amberboy Mózes.**)

A teendő már most az lenne tehát: egy országos értekezletet tartani a fővárosban s ebből felhívni vármegyénként a lelkes hazafiakat csoportokat alakítására, hogy egy impozáns nemzeti küldöttség vonuljon Sztambulba *II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona* hamvainak hazahozatala végett — természetesen ki-ki saját költségén utazván.

Thaly Kálmán, Zichy Jenő és Vámbéry Ármin vezetése alatt fényesebb küldöttséget lehetne összehozni, mint a keleti kirándulóké volt, pedig azt csak egy körutazási iroda rendezte.

Ha pedig a nemzeti lelkesedés is felkarolná az ügyet: oly impozáns arányokban és oly fényt és pompát lehetne kifejteni, a mely e nyomott

* Kérdésem az volt: lehetséges volna-e és ha igen, hogyan lehetne Sztambulban az egyházi és politikai hatóságoktól a hulla elszállítására engedelmet kérni? A válasz ime — melyért mindnyájunk forró köszönetét érdemli meg a püspök ur Ó Méltósága — az: hogy „lehet” — nincs semmi akadály.

II. I.
**) A francia-nyelvű levél eredetije szerkesztőségünkben megtekinthető. Szerk.

És neved dicsőségétől
Fénylik honn a magyar ég;
És e part és e kék tenger
Szinte azt ragyogja még....

Küldd a délkelet szellőin
Küldd hozzánk szent lelkedet:
„Népem, én példát mutattam;
Küzdj, — mint én küzdék veled!

Küzdj bátran, hiven, kitarván,
Áldozz, mint én áldozék, —
S vértanuk porából üdvöt
Kelt hazádra a nagy ég!”

— Elborult a táj; leszált az
Alkony; ott térdeltem én,
S a langy szellőben Rákóczink
Ihlett lelkét érzem....

Thaly Kálmán.

Március 15. Sárospatakon.

A sárospataki főiskola derék ifjusága nem szokott hátramaradozni ott, ahol hazafiai lelkesedésről, szépnek, jónak, nemesnek megbecsüléséről van szó. Március 15-ikén sem maradt hátra. Már előre, február hó közepén elhatározta, hogy a magyar függetlenségi harc 41-ik évfordulóján, a nagy alkalomhoz méltó nemzeti ünnepet ül.

Megtakarított filléreiből előre meghívókat nyomtatott s szétküldte a városban, hogy aki szereti a hazafias lelkesedést s az idevágó igaz ünnepelest: jöjjön márc. 15-én a főiskolai nagy imaterembe.

El is jöttek annyian, hogy alig fért a minden rendű és rangú ünneplő közönség. A gyü-

korszakban hatalmas szótart lenne a világ előtt amellet, hogy a magyar nemzet élni akar és bizik jogai győzelmében.

Hollósy István.

Vármegyei ügyek.

† **Markovics Miklós**, a bodrogközi járás szolgabírája, az ügybuzgó és fáradhatatlan tisztviselő mintaképe, f. hó 19-én, reggeli 4¹/₂ órakor szélütés következtében kimúlt. Temetése a g. kath. egyház szertartása szerint s nagy részvét közt f. hó 20-án volt Agárdon. A közügyek munkálása terén kiváló képességű tisztársunk 1872. évi jul. havában lépett a vármegye szolgálatába, mint a bodrogközi járásnak szép reményekre jogosító írónoka. 1874-ben, szolgálati érdemeinek méltánylásul, a tb. szolgabírói segéd címet nyerte, az 1883. évi tisztújítás alkalmával pedig a vármegye közönsége nagy lelkesedéssel a járás szolgabírájává választotta. E minőségében becsülettel hiven és példás buzgósággal viselte hivatalát utolsó leheletéig. Gyászoló özvegye és rokonsága a pótolhatatlan veszteségért keressen enyhülést, találjon vigasztalást a velük szívből gyászoló közönség igaz részvételében. Béke hamvaira!

Vármegyénk tavaszi közgyűlése folyó évi apr. hó 2-án veszi kezdetét. Az apr. 1-ére összehívott számonkérő szék az 1888. dec. 1-től f. évi március 1-ig terjedő időközről szóló tevékenységi kimutatásokat fogja tárgyalni. A közgyűlésnek egyik fontos feladata lesz a halálózás következtében megüresedett bodrogközi járás szolgabírói állásának választás utján leendő betöltése.

Vasuti utátjárók átvétele. A magyar északkeleti vasut szerencs-legenye-mihályi vonalán a második vágány lerakása folytán változás alá esett utak és utátjárók helyszíni megvizsgálása és közigazgatási átvétele a vasuti építkezési s közig. hatósági kiküldöttek által e hó 20. 21. és 22. napjain ment végbe. Csekély kivétellel valamennyi utátjáró kifogástalannak találtatván, átvétetett.

Fegyvergyakorlatok. A folyó 1889. évben a fegyvergyakorlatokban való részvételre — a honvédelmi minster által kiadott rendelet szerint — kötelezve vannak általában az 1884., 1882. és 1880. évi sorozási évfolyamokba tartozó tartalékos tisztek és az ugyanazon sorozási évfolyambeli tart. legénység és a tart. tiszteknek és legénységnek azon része, amely az elmulasztott 1888. évi fegyvergyakorlatokat utánpótolni tartozik. A tartalékos tisztek fegyvergyakorlata a folyó évben 28 napig, a legénységé pedig általában 13 napig fog tartani.

Alapítványi helyek a Ludovika-akadémiában. A honvédelmi minster által kiadott pályázati hirdetmény szerint az 1889/90. tanévben a Ludovika-akadémiában 15 részint félfizetéses, részint egész fizetéses, 9 kincstári és 36 alapítványi hely fog a tényleges tisztképző tanfolyam első osztályában betölteni. Az alapítványi helyekre Zempléni vármegye közönsége es évben két ifjút fog felvételre ajánlani. E helyekre kizárólag magyar állampolgárok fiai pályázhatnak. A részletes fölvételi feltételeket s egyéb tudnivalókat lapunk hivatalos része fogja közölni.

lekező seregben fel-fel tünt egy-egy öreg 48-as, mint élő, tisztes bizonyosága a dicső multaknak. Jött: Dr. Lengyel E. Rácz B. Eöry M. és sok mások, megfogya bár, de törve nem!

A szöszék oldaláról Kossuth Lajos babérkoszorúzott nagy arcképe nézett a gyülekezőkre. Az érkezőket nemzeti színű kokárdás jogász-íffjak fogadták. Ellátták műsorral és előzékeny figyelemmel ülőhelyeikre kalauzolták.

Pontban 3 óra volt, amint megnyílt a terem északi ajtója s katonás rendben, harsogó éljenzések közt bevonult nagy nemzeti lobogója alatt a főiskolai szép multu énekkar.

Az *Erkel* Ferenc által megzenésített *Himnusz* szabatos előadása után, szöszékre lépett *Kun Béla* jogtanár, akit az ifjuság kért fel ünnepi beszéd tartására.

Mintha a gondviselés — kezdte meg szónok remek beszédét — a századok végét tüzte volna ki nagy átalakulások határköveit! Ami abban az 1848-ban indult meg, melynek címlapja „Március 15” annak kibonyolodásához most e század végén közeledünk. 1848. a második honalapítás. Itt van lerakva a magyar nemzet jövőjének alapja. Ennek évfordulati emlékét üli ma az ország. A 48-iki félistenek megalapították az új Magyarországot és megmentették nekünk a jövőt. Az új honalapítót, *Kossuth* Lajost, nemcsak mi éljenezük, hanem éljenzi az egész művelt világ, míg az önzetlen és igaz hazafiuságnak becsé lesz. A hazafiság nem számítás, hanem érzelem.

Huszonhárom önálló állami jelleggel bíró ország van. Egy sincs a melyeknek önálló hadserege nem volna; de mégis van egy és az a *miénk*. Pedig míg önsorsunknak uraivá nem leszünk, nem boldogulhatunk.

Nem mondom, hogy már itt van a tavasz;

Hírek a nagyvilágból.

Az olasz pénzügyminister, *Sejsmit Gyula* javaslatot nyújtott be a templomok, kolostorok és zsinagógák megadóztatása ügyében.

A szabadság napját, márc. 15-ét kegyelettel ülték meg a párisi magyar kolónia tagjai is. Az ünnepségre több százan látogattak el férfiak és nők egyaránt. A dalkör a *himnusz* elénekléseivel hazafias költemény elszavalása következett.

Vilmos fhg. tüzérségi felügyelő, jelenleg az okkupált tartományokban, Bosznia- és Hercegovinában végzi körutját s a tüzérségi csapatokon kívül vizsgálat alá veszi a hegyi erősségek állapotát is.

Hírek az országból.

† **Rómer Flóris**, kanonok, a régészeti tudomány egyik uttörője Magyarországon, hosszas szenvedés után N.-Váradon jobb létre szenderült. Emlékét halálával és kegyelettel őrzik az új nemzedéknek ama tagjai, akiket ő tanított tudomány- és hazaszeretetre. Hálás tanítványai közt áldja nevét *József* főherceg is, akit ő nevelt a magyar hazaelkes fiává. Az alcsuthi kastélyban is sokáig fogják gyászolni a nagyváradi székesegyház halottját. Legyen áldás jó emlékezetén!

Milán exkirály f. hó 19-én volt székvárosából, Belgrádból, Budapestre érkezett, s innen még aznap Bécsbe utazott. *Milán* tiszteletére a király ő felsége budai várpalotájában 18 teretkre udvari ebédet adott. A király jobbán Milán, balján pedig *Tisza* miniszterelnök foglalt helyet. Más politikai személy az ebédre nem volt hivatalos.

A Teleki pályázat 100 db. aranyát, 22 pályamű közül, *Somló Sándor* debreczeni színész nyerte el: »A nagyravagyó« c. tragédiájával.

Különtétel.

(**Mai számunk ünnepi szám**) s mint ilyen Rákóczi Ferenc, a magyar nemzet öntudatában megdicsőült szabadsághős emlékezetének van szentelve. Vajha a nagyjelentőségű évfordulón, márc. hó 27-én, *II. Rákóczi Ferenc* fejedelem születése napján, szívében velünk ünnepelne minden magyar Kárpátoktól Adriáig. Vajha a mi erőtelenszavunk élénk visszhangot kelthetne széles e hazában s közelebről a dicső fejedelem volt vármegyéiben. Neve a nagy-nak, a dicsőnek, halhatatlannak legyen szent és legyen áldott az időknél végeiglen!

(Lapunk jelen száma) formai berendezés tekintetében a megszokott gyakorlathoz mérten annyiban változott, hogy a „hivatalos rész»-t az utolsó hasábkokban találják olvasóink.

(Személyi hír.) *Fejes István*, az ujhelyi ev. ref. egyháznak jeles papját, a Budapesti tanácskozó ref. egyetemes konvent újjászervezett énekügyi bizottságában elnökké, ugyszintén konvent-bíróági taggá választotta.

de jó. A pártok összesimulnak, az ellentétek kiegyenlítettnek. Az ifjuság ébred, figyel, jelez, bizik. Bizik, hogy a magyar huszárt nem mindig így fogják vezényelni »Rückwärts,« hanem így: »Előre!» A szabadság végleges diadala elháríthatatlan. Őseink szent hagyományát vissza fogjuk követelni. Ne feledjük, hogy mennél sötétebb az éjszaka annál közelebb a hajnal! Kossuth Lajos ezt üzeni!

Az egész beszéd alatt (melynek ez idézetek csak ellesett mondatai) gyakran tört ki a figyelmes hallgatóság éljenzésben; de a befejezésnél — dacára a maró hideg időnek — falengető s szűnni nem akaró taps- és éljen-riadalom csegett-bongott az ősi, szentelt falak közt. Kun Béla, a különben is népszerű tanár, remekelt.

Ezután alkalmi, lelkes szavatok jöttek, *Kovács István Lukács* Odöntől, *Tüdös István Mezőssy* Bélától és *Szikszay* András saját magától adott elő „Március 15-én» című költeményt. A Lukácsé így végződött: »Hadd borítsa be az egész világot, A szabadság fényes, pompás zivatarja!» — A Mezőssy (mely az ifjusági 2 arany pályadíjat is elnyerte) így: »Szabad valál hazám, S az is leszszesz!» — A Szikszayé: »Ifjak! csak addig él hazátok, Ameddig él tiveletek!»

A kórus közbe és végül is gyönyörű darabokat énekelt, melyek a tüzes taps és felkiáltásokra szívesen lettek duplázva, triplázva.

Ily szép és lelkes ünnepeles alig folyt le másutt valahol az országbán. Illik is, kell is, hogy az az ifjuság, amelyik Rákóczi földén él, Kossuth vármegyéjében lakik s a negyedfélszázados főiskola szent hagyományait öröklő: lelkesülni, hazát, nemzetet kiválóan szeretni tudjon. Mert: »Csak sást nemzenek a sasok és nem szül gyáva nyulat Nubia párdúca!»

Referens.

Folytatás a mellékletben

(Éljenek a Józsefek!) Ez volt a jelszó f. hó 19-én, azaz József-napján, amikor is a gratulációk sűrű jövése-menése ünnepies hangulatot kölcsönözött egész Ujhelynek. Mint a múltban, ez évben is számosan keresték föl a jó barátok és ismerősök még a vidékről is *Dókus József* ömeltő-ágát, hogy iránta érzett jó kívánataikat előszóval tolmácsolják. A „vármegye Józsefai“: *Szilvássy József*, főlevéltáros, *Bárczy József* gyámpénztáros, *Nemthy József* főszolgabíró, *Horváth József* tb. főjegyző, *Margítal József* főispáni titkár, br. *Gáizler József*, *Átányi József* szolgabírók, *Barthos József* tb. aljegyző olyan népszerűségnek örvendtek, mint ó-kori névrokonuk a Putilár országában. Vármegyeisták és törvényszékisták számosan *Hlavathy József* kir. ügyészt keresték föl jó kívánataikkal. Mi e helyről azt kívánjuk a város és vármegye minden derék Józsefének — hogy sokáig éljenek!

(Nekrológ.) Dr. Szepessy Arnold városi orvos családi életén érzékeny sebet ejtett a zord halál, mely öt éves kedves kisleánykáját ragadta el a szerető szülők karjai közül. A közszerepben álló család barátai őszinte részvételt osztanak a megszorodott szülők fajdalmában.

(Zenés mise). Ujhelyben a kegyesrendi tanárok templomában ma egy hete, a délelőtti misén résztvevő közönségnek ritka s valóban meglepő műfelvezetben volt alkalma gyönyörködhetni. Egy műkedvelőkből álló lelkes társaság *Hache Teodor* hírneves egyházi zeneszerző Szent-Terézről elnevezett énekes miséjét adta elő fűsharmónium kello kíséretével. A bár latin szöveggel zengett énekesrészletek, melyek különben egy teljes kompozíciónak láncolatát képezik, megkapóan szépek, gyönyörű akkordjai bármily laikusra is lélekemelőek. Az előadás, kifogástalan intonációjával, minden árnyalatában arról győzte meg a hallgatókat, hogy az X-ek szárnyai alatt rejtőző műkedvelők egyenként és összesen, a zenei tehetség mellett, különösen a csengő tenor és gyönyörű bariton, kiváló hangerővel is bírnak. Értesülésünk szerint ezenkívül jövőben több zenés mise előadását is lesz alkalmunk a buzgó műkedvelőktől élvezhetni.

(Meghívó) A zempléni vármegyei kaszinó S.-a. Ujhelyben f. évi ápril hó 2-án táncestét ad. Családjegy 3 ft, személyjegy 1 ft. A táncestén csak kaszinói tagok s külön meghívott vendégek vehetnek részt.

(A tavasz). Ugy látszik, nemcsak a kalendárium, de a barátságosabb időjárás jogán is beköszöntött. A föld fagyja lassacskán utat enged ekéknek, kapának s a tavaszi munka ezerféle nemének. Bizony régen nem történt, hogy ily későn eresztett volna ki a tél.

(Purim) Izraelita polgártársaink f. hó 18-án ünnepelték a purim-ünnepet, mely tudvalevőleg náluk a mulatságok koronáját, vagyis a zsidó farsangot jelenti. Ez alkalomból álarcosok jártak keltek az utcákon a velők incselkedő utcai gyerekek gyönyörűségére.

(Halmay Imre szintársulata) melyet a közönség Eperjesen annyira megkedvelt, hogy csak nagy-nehezen hajlandó köréből kibocsájtani, ápril hó 1-én költözik át Miskolcra és ott 2-án a „Nebántsvirág“ c. operettel megkezdí két hétre terjedő vendégjátékát. Miskolczi szereplése után *Halmay* társulatával Ujhelybe költözik.

(A „Zemplén“ fekete táblája.) A vasúti indulóházhoz vezető úton lévő három lámpás közülegyet valamelyik ujhelyi fiákeres már régebben összetört. A kárt a város hatósága annak idején általa meg is térítette, de máig, mint illetékes helyről értesülünk, a lámpás, melyre a szűk úton oly nagy szükség van, helyreállítva nincs. — *Rendkívül nagy hernyó bőség* van a kertekben s a szőlő alatti szilvásokban, méltó aggodalmat okozva a gazdák között az idej gyümölcsstermés megmaradása iránt. Van-e már arra szabályrendelet — hiszen a kukoricatörésre van — hogy a hernyófészkek, szükség esetében hatósági kényszerítéssel is elpusztíttassanak? Ha nincs, kérjük a közig. hatóságot, hogy a hegyrendőri statútumot keze ügyéire eső más alkalmas úton módon pótolja. A.

(A vármegye bizottsága) f. évi ápril hó 2-án tartandó közgyűlésén fogja a Ludovika-Akadémiába a gr. Buttler féle alapítványi helyre bemuatandó két ifjút megválasztani.

(Rendőri hírek.) *Templom feltörés.* A s.-a. ujhelyi „status-quo“ izr. hitközség templomát ez ideig ösmeretlen tettesek, f. hó 20-ára virradolag a hátulsó udvarból nyíló ajtaján feltörték. Azután a templomba behatolva kifeszítették a falba épített perselyeket s az ezekben talált pénzt eltolvajolták. A pénzkészlet nem igen lehetett többet pár forintnál. Különös ez esetről, hogy a templommal parallel húzódó s attól csak pár lépésnyire fekvő imaházban éjszélutáni 2 óráig talmud-tanulással foglalkozó talmudisták a betöréssel járó zörejből semmit sem haltottak. A templom-rablók által visszahagyott bűnjeltek rendőrségünk kezénél vannak. — *Tolvaj család.* *Bumbera Mária*, szolgálatból elbocsájtott konyha-leány, *Reichard Gyula* zsólyomkai házába f. hó 17-én éjjel behatolt s onnan az egyik szobában talált ágy- és ruhaneműket eltolvajolta.

A nyomozattal megbízott rendőrség Pajó Mihály-nében az orgazdasszonyt (!) is feltalálta. — *Enyves kezű asztalosok.* *Weiss Lajos*, ujhelyi polgár már évek óta tapasztalta, hogy dusan berendezett műhelyben egy-egy szerszám, egy-egy butorfa-darab megfoghatatlan módon lábat kap. Végre sikerült a házi tolvajokat tetten kapni, s ezek Petrus Vince asztalossegéd, Neuwirth Dezső és Grega Gyula tanuló, akik mindhármán a Weisz műhelyben voltak alkalmazva, s az eltolvajolt butorfat éjnek idején *Abkarovics* zugasztalosnak a Barátságos lévó műhelyben dolgozták fel vásári célokra. A kárvalót mester 1000 fra teszi veszteségét. — *Emberirtó.* A társadalomnak egy nyomorult fajtájára, aki a magzatok életének kioltásával kereste kenyerét, tette rá kezét rendőrségünk — bizonyos *Förin* személyében. Házmotózás alkalmával a bűnjeltek rejtekhelyeikről napfényre kerültek. Főriné töredelmes vallomást tett.

(Március 15-ét) írja tudósítónk, Zempléni vármegye legészakibb pontján, az ország határszélén, Mező-Laborczon is megünnepelték. A mező-laborczi és vidrányi értelmiség nagyobb része a mező-laborczi vasúti állomás étkéző termében gyűlt össze közvacsorára. Ezt megelőzőleg *Szekeirák Sándor* vidrányi gör. kath. lelkész és *Kiss István* mező-laborczi állami iskolai tanító tartottak hatásos alkalmi beszédeket. Elsorolván az 1848. március 15-iki eseményeit; beszédjüket mindketten a magyar nemzet Mózese, apostola, prófétája, látoka és rettenthetetlen bajnoka: *Kossuth Lajos* életével végezték, mit a jelenlévők viharos éljenzéssel és nagy tetszéssel fogadtak. A közvacsorán nem hiányoztak a hazafiasabbnál hazafiasabb felköszöntők sem. Ugyan e napon az ottani állami iskolában is rendeztek hazafias gyermek-ünnepet. A vezető tanító a gyermekek fel fogására hoz mérten, népszerű nyelven fejtegette e nagy nap jelentőségét, hazaszeretetre buzdítva a kis polgárokat. Ezután a kicsinyek szavaltak és hazafias dalokat énekeltek. — A „*zempléni egyesületi ifjuság egyesülete*“ Budapesten régi hagyomány szerint ez idén is fényesen megünnepelte március 15-ét, a magyar szabadság születés napját, a jog-egyenlőség, szólás és sajtó szabadság ünnepét. Az egyesület március 15-én este a Drechsler-féle vendéglő külön termében kiválóan érdekes összejáratás felolvasó estét rendezett. A nagy számmal megjelent vendégek, vármegyénknél Buda-pestben tartózkodó szülőit s az egyesület iránt érdeklődők kiváló élvezettel hallgatták végig a választékos műsor egyes számait. *Ihnatkó Agoston* elnök üdvözlővén a megjelenteket, lelkes szavakban változa a 43-as idők politikai és társadalmi jelentőségét, hosszasan szónokolt a szabadságharc dicső előharcosairól, aztán percekig tartó éljenzés közt emlékezett meg az „ösz bujdosó“-ról, hazánk, vármegyénk legnagyobb fiáról: *Kossuth Lajos*-ról. A szépen összeállított s hazafias hévvel előadott beszédnek Kossuth L.-ról szóló részét a föllekesült közönség állva hallgatta végig. Ezután *Kérészy Zoltán* olvasta föl: „március 15-ike és a jelenlegi magyar ifjuság hivatása“ c. hatásos dolgozatát. A közönség méltán megérdemelt tetszés nyilatkozatokban részesíté a felolvasót. Rövid szünet után *Felenek Gyula* lépett az emelvényre s *Tóth Kálmán* „Előre“ c. alkalmi költeményének elszavalásával fokozta a hazafias est sikerét. A műsor következő pontja *Munkácsy Kálmán* „Szerelmi csók“ c. csevegése volt, mely könnyed, humoros irányával tünt ki. Majd *Rács Ernő* olvasta föl „Visszapillantás az egyesület 10 éves fennállására“ c. történeti dolgozatát. Végül *Thomán Sándor* szavalt a tetszés közt Ábrányi Emil, *Vándormadár* c. gyönyörű költeményét. Ezzel az est ünnepi része véget ért. Az ezt követő társas lakomán vig poharozás közben megindult a szelletes pohárköszöntők sora, részben vármegyénk jelesebb férfiai s a „Zemplén“ igen tisztelt szerkesztője felé is irányulva,*) közbe-közbe pedig felhangzott a Kossuth nótá s *Kossuth Lajos*-hoz üdvözlő táviratot menesztettek. — *Március 15-ike K.-Helmeccsen.* A hazafias kegyelet a nemzet életrekelésének emlékünnepé iránt, méltó, sőt impozáns kifejezést nyert Király-Helmeccsen. Már az ünnepet megelőző nap délutánján a Loránthy Zsuzsánna-féle váromladék tövében elhelyezett mozsarak durrogása jelezte a készülődést. Az ünnep a reggeli órákban szinte mozsár durrogás s harangok zugásával vette kezdetét. Az ünnep délelőtti része hálaadó istentisztelettel fejeződött be a Rákóczi-cimerral díszített XV. századbeli templomban. Délután a város előjáróságának élén, a város selyemzaslaja alatt, (mely zászlónak első szögét Sennyey Pálné bárónő verte be,) nemcsak K.-Helmeccz, de a szomszéd Lelesz s a közeli falvak lakosságából keletkezett körmenet a szözet, Kossuth-nóta s a himnusz hangjai mellett bejárta a város utcáit. A menet visszatérvén a város házához, ott *Somogyi Gerő* plébános 1848. március 15-éről, a márciusi vívmányokról tartott tanulságos telovlasást, melyet Kossuth Lajos életével fejezett be. Ezt közvacsora követte, melyen *Kemecsey János*, hivatkozva a magyar nemzet lojalitására,

hivatkozva azon történelmi tényre, hogy a kiegyezés első historiai momentumát, a 48-as törvényeknek ő felsége által való elfogadása képezi; jelezvén, hogy március 15-ike nem egy nemzetfördéknek, de az egész nemzetnek ünnepe s a nemzet szívvel együtt dobog a király szíve is: első sorban *Ő felségét* üritette poharát, másodsorban a 48-as küzdelmeknek két aktív harcosát, kik vármegyénknél kiváló diszei: a vármegye főispánját és alispánját s velük kapcsolatosan a márciusi eszmék egyik lelkes hívét, a vármegyei főjegyzőt éltette. *Lelesz János* leleszi prem. rendű plébános, áthozva Lelesz testvér-város üdvözlését s a vidék együttérzésének kifejezést adva, a nagy nap jelentőségét s az ünnep-rendezés szükséges voltát kifejtve: *Kossuth Lajos* életével végezte szavait. Este a város és a várom ki volt világítva.

(A magyarországi Kárpátgyesület) Keleti Kárpátok osztálya Bárfán, f. hó 15-én a polgármester elnöklelte alatt az osztály ügyvivő alelnökének jelenlétében tartott tanácskozásban az osztály ezidei közgyűlésének határidejét és kirándulásának programját már megállapította. Bárfá városa és a környék nagybirtokosai oly lelkes támogatásban részesítik az ügyet, hogy az idej kirándulás előreláthatólag egyike lesz a legsikerültebbeknek azok közül, melyeket az osztály rendezett. A Javorina és Tátra osztály is megígérte szives hozzájárulását és támogatását. Az augusztus hó 10-étől 18-áig terjedő kirándulásnak részletes programját kellő időben közölni fogjuk.

(Arany misés áldozó pap.) *Szalánczy István*, a premontreik leleszi házfőnöke, f. hó 19-én ülte meg áldozó papságának 50-ik évfordulóját. A közszerepnek örvendő s Melchizedek rendje szerint való jubiláns isten éltesse — „ad multos annos!“

(Amerikai kivándorlás.) A tavasz kezdetével ez elszomorító mánia folyton fokozódik. Nincs hál melyben tudósításokat ne vennénk a kivándorlásról, annak különböző s a törvényes meggátlat rendszert kijátszó módjairól. Újabbban a felvidékről értesítenek, hogy a kivándorlók nem a vasutat használják többé céljaik eléréséhez, mivel onnan nagyobb részüket sikerült vissza toloncoltatni, hanem szekereken veszik utjokat Szepesvármegyén át, honnan a kluknói korcsmaros közbenjárásával jutnak háborítlanul Orosz-Sziléziába, onnan Amerikába. A közvetítő korcsmaros és két rajta csipett szekeres kellő megbüntetéséről a hatóság gondoskodott. Zombor község biráját pedig, ki a kivándorlást községében elősegítette s a hatóság előtt titkolta, a szerencsi járás főszolgabírája hivatalától felfüggesztette s ellene a fegyelmi eljárat megindította.

(Felolvasás.) *Dr. Vámbéry Armin*, budapesti kir. tud. egyetemi tanár f. hó 25-én este Kassán a Schalkház termében nagy érdeklő felolvasást, illetve szabad előadást tart „az oroszok terjeszkedésének veszélye hazánkra nézve“ c. alatt.

(Ingyenes tanfolyam) fog tartatni a tarczali m. kir. vincellér-képző intézetben és annak amerikai szőlőtelepén folyó évi ápril hó 15-étől 28-ig. Célja e tanfolyamnak a filokszer elleni védekezési és szőlő ojtási eljárás gyakorlati elsajátítása. A tanfolyamon résztvevni szándékozók f. évi április 10-ig az intézet igazgatóságánál jelentkezzenek.

(Színészet Tokajban.) E hó 9-én kezdte meg Tokajban *Hatvani Károly* miskolczi volt szinigazgató társulatának egy részével előadásait. A kiltásba helyezett több érdekes újdonság, változatos műsor, jó erők szép bérletet eredményeztek a társulatnak, *Hatvani* ez ideig meg is felelt ígéréteinek. Az eddig színre került darabok: „Válás után“, „Cigánybáró“, „Rezervisták“, „Suhanc“, „Jó Fülöp“, „Üdvöske“ stb. oly összevágó gondos előadásban kerültek színre, mely közönségünk várakozását minden tekintetben kielégítette. A „Zemplén“ t. olvasói előtt említett darabok ösmeretesek lévén, nem foglalkozom azokkal, valamint az egyes szereplők játéka s alakításával sem, csak annyit említek meg, hogy a társulat több igen jó tagot számlál mint: *Hatvaniné*, egyike a vidék jobb énekesnőinek, *Hatvani Ede* (a népszínháznak volt tagja) szép, kellemes hangú, intelligens játéku baritonista, *Polgár Sándor* a társulat lelke, kitűnő buffó, *Pártos Etel* drámai szende, *Borbély* (komikus) a *Lorándi-pár*, *Boros* stb. de a többiek is teljesen kielégítőek. Egyáltalán a kis társulat (elmondhatják: megfogyva bár, de törve nem) sok igyekezettel játszik, buzgalmat, ambíciót mutat, (okulván Miskolcra) s a magán életben is oly szolid viseletet tanusít, kötelezettségeinek oly pontosan eleget tesz, (nem úgy mint Miskolcra,) hogy úgy róluk, mint előadásaiokról csak jól nyilatkozhatunk s ez úton haladva, biztosak lehetnek közönségünk további jóakaratóról. y.

(A naftalinról) dr. Sikor által a filokszer elleni pusztítására ajánlott szerről, az országos filokszer kísérleti állomás többek közt így nyilatkozik: A naftalinnal üzött szertelen reklámnak eredménye csak az lehet, hogy egy pár szőlős-gazga lépre megy, hiábavaló kísérleteket tesz és egy csalódással gazdagabban elveszti bizodalját a realis védekezési módokhoz is és elhagyja pusztulni szőlőit, melyeket különben az eddig jónak bizonyult módszerek, valamelyikével megvédelmezhetett volna,

*) Köszönet a kitüntető figyelemért! Szerk.

(Olvashatatlan aláírással) következő nyiltlevel-
ket kaptam: »Uram! Legyen már belátással és
nehagyon még továbbra a dolgot mert már elég
volt — Tisztelője«. Miután sejttem sincs, hogy
mily dolgot ne hagyjak »továbbra« és miből volt
»elég«? legyen szíves a tisztelt anonimusz (vagy
anonima) a fátyolt fellebbenteni, és a »dologról«
bővebben tájékoztatni.
Horváth József.

Lapunk zártakor vettük a következő táviratot:
Budapest. Feladatott márc. 23., d. e. 11 óra 12
perc. Tisztelt szerkesztő ur! Én most azzal tün-
tetek: hogy nem tüntetek.
Bukovay.

Irodalom.

Budapesti Hírlap. (Szerkesztők és tulajdono-
sok: Csukási József és Rákosi Jenő.) A »Budapesti Hírlap«
a lefolyt hetek politikai viharában, küzdelmeiben jobban bebi-
zonyította, mint valaha, hogy merészen lobogtatott zászlaján
ez az egyetlen jelszó áll: **magyarság.** Lángoló szavatai, melye-
ket napról-napra kibocsátott, élénk viszhangot keltettek az
országban s fokozták a »Budapesti Hírlap« népszerűségét;
elterjedtségét pedig eddig páratlan fokra emelték. A »Buda-
pesti Hírlap« máris olvasói közt találja az ország legkiválóbb
intellektuálisját, mely megértette, hogy e lapban a magyar nem-
zeti politika nyer legpregnansabb kifejezést. A »Budapesti
Hírlap« sikerének egyéb tényezői a régi maradtak: a kitün-
ően szervezett szerkesztőség s a közönségnek gyors és hű
kiszolgálása, tekintet nélkül a költséges levelezésen kívül saját
bel- vagy külföldi esemény felől rendes levelezésen kívül saját
külön tudósító értesítők közvelenül; a távirati szolgálat immár
oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem tör-
ténik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a
»Budapesti Hírlap« arról rögtön ne adjon hírt és kimerítő tudó-
sítást. A »Budapesti Hírlap« politikai cikkei Kaas Ivor báró,
Rákosi Jenő, Grünwald Béla, Balogh Pál írják más kiváló hazai
publicistákkal híven a lap független, magyar, pártérdekeket
nem, csak nemzeti érdeket ismerő szelleméhez. **Politikai hírei**
szűkebb körű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb források-
ból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói
jegyzetek alapján szerkeszti s az ülés **külsőségeit** vádalművek
színpadon tárgyalja. Magyarország politikai és közéleti felől távi-
rati értesülésekkel látunk el rendes levelezés, minőkkel min-
den városban, sőt nagyobb községekben is bír a lap. Európa
összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tu-
dósítók vannak, a kik úgy az ott történt eseményeket, mint
az elektromos dróton oda futó híreket rögtön megátvitározzák.
A külföldi rendes tudósítók külön kiküldetési tagjai adnak gyors és
bő értesítést. A »Budapesti Hírlap« e célokra havonként oly
összeget fordít, mint a mennyi ezéltől 10 évvel még egy-egy
hírlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy
ma a **legjobb, leggyorsabb értesítő** organuma a sajtónak.
»Budapesti Hírlap« **Tárca rovat**a lapnak egyik erőssége s min-
dig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán.
A **közgazdasági rovat**ban a magyar gazda, birtokos, iparos, keres-
kedő megtalálja mindazt, ami tájékozására szükséges. **Aréna**
rovatban csak kiváló írók legújabb műveit közöljük. — Az
előzetes feltételei: Egész évre 14 ft, félévre 7 ft, negyedévre
3 ft 50 kr., egy óra 1 ft 20 kr. Az előfizetések vidékről leg-
célszerűbben postautalványon eszközölhetők következő cím
alatt: A »Budapesti Hírlap« kiadó-hivatalának, IV. kerület, Kalap
utca 16. szám.

ORSZÁG-VILÁG

Ápril-június.

Az »Ország-Világ« e legnagyobb és legszebb magyar
képes és szépirodalmi lap, mely **Benedek Elek** gondos szer-
kesztésében évről-évre nagyobb kedveltségnek és elterjedésnek
örvend, az új évvel fenállásának tizedik évfolyamába lépett.
Sokkal szebb mult áll e lap mögött, semhogy langzatos pro-
gramra volna szüksége. Az »Ország-Világ« rendes tartalma:
egy eredeti és egy fordított regény, több novella, tárcsa, isme-
retterjesztő közlemények, élet- és jellemrajzok, költemények,
s a nők részére »Nők világa« címen egy gondosan szerkeszt-
ett rovat, melyben számos divatkép, divatlevél, háztartási köz-
lemények s egyéb nőket érdeklő apróságok vannak közölve. Az
»Ország-Világ« előfizetői évenként 6 művészi becsű fény-
színyomatú műmellékletet kapnak s ezen kívül minden évben
jelen meg külföldi képes lapok példájára egy rendkívüli ün-
nepi szám, melyet még nem előfizetők is ingyen kapják
egész éven át. Ilyen volt 1888-ban a karácsonyi ajándékul
szánt ünnepi szám, mely a képviselőház ötven író tagjának
arcképét közli s ugyanazok nagyérdemű dolgozatait, névaláírás-
sok használatával. Megjegyezzük, hogy a nagyérdemű számhoz
a benne levő művészi képeken kívül (Litzén-Mayer, Kaulbach-
tól stb.) egy nagy szabású színyomatú műmelléklet is volt
csatolva (»Thumau: A szerelem tavasza«) azonkívül egy csinos
népdal zongorára s hogy e számot úgy közvetlen a kiadóhi-
vatalnál, mint bármely hazai könyvkereskedés útján meg lehet
rendelni. Közöljük néhányat az e számban közleményeket
adott képviselők közül. Nevezetesen Jókai, Csernátó, Mik-
száth, Vadnai, Podmaniczky, Ábrányi, Kaas, Hegedűs, László
M., Asbóth, Berzeviczy, Wekerle, Helly, Irányi, Illyés Bálint,
Grecsák stb. **E nagyérdemű számot az 1889-ben belépő előfizetők**
ingyen kapják. Az »Ország-Világ« munkatársai a régebbi és
újabb író nemzedék legjelesebbjei. Az új évvel **Benedek Elek-Bajza**
Lanka: A hegység tündére című költsői szép és igen érdekes
regényének közlését kezdte meg; mellette még **Bradford**
»Klara« című rendkívül érdekes angol regényét. Az ápril-juni-
usi negyedben **P. Szathmáry Karoly** »A szép püspök« című ér-
dekes regényét közli s mellette még egy fordított regényt.
A magyar mágusok szalonjai és mükincseinek bemutatását,
mely érdekes ciklusban a nagy közönség előtt egy eddig kevésbé
ismert világot tár fel az »Ország-Világ« — tovább folytatja.
Tanítók és tanítónők 10 ft helyett 8 ftal fizethetnek elő az
»Ország-Világ«-ra, melyet 8 ft-ért rendelhetnek meg az »Egyet-
értés« és a »Pesti Hírlap« előfizetői is. A szerkesztőség nagy
gondot fordít a talány-rovatra is s talány megfejtő előfizetői
közt hetenként értékes könyveket, zeneműveket és errepeti raj-
zokat sorol ki. Az »Ország-Világ« könyvtáru utca is meg-
rendelhető, két heti díszes borítékú fizetben. Mutatványszámok
kiváratra ingyen küldetnek. Előfizetési feltételek: Egész évre
10 forint, félévre 5 forint, negyedévre 2 forint 50 krajcár,
egy óra 80 kr. egyes szám 20 kr. fizet (kettős szám) 40 kr.
Az »Egyetértés«-sel együtt rendelve: egész évre 28 ft, félévre
14 ft, negyedévre 7 ft. A »Pesti Hírlap«-al együtt rendelve:
egész évre 22 ft, félévre 11 ft, negyedévre 5 ft 50 kr.

Nyilvános számadás

az 1889. évi március hó 9-én S.-a.-Ujhelyen tar-
tott közcaccoráról.

(Foly. és vége.)

Tomcsányi Mártonné 1 ft, Rein István tor-
tát, Mayer Natália sültét és tésztát, Zlinszky Ilka
50 pár virsliit és tortát, Dr. Hornyay Béla 2 ft,
Szamossi Jenő tortát, özv. Hornyay Ferencné 5 ft,

Sulcz Sándorné 1 ft, Roth Bernátné 1 ft, Dr. Schön
Vilmosné 2 ft, Decsényi Pál 50 db narancs és
giardinetto, Weisz Zsigmond 1 ft, Kossuth János 1 ft,
Dr. Schön Hugó 2 ft, Dutkiewicz Medárd 1 ft, Ébrey
István 1 ft, Henkel Berta 1 ft, Félegyházy Béláné
ételneműt, Szeghy Agostonné 2 ft, Benke Pálné 1 ft,
Vályi Sámuel 3 ft, Rimaszombathy Lajos 1 ft, Székely
László 2 ft, Kristóf Mihály 1 ft 50 kr., Vinczencz
József 1 ft, Péchy 40 kr., Csehy Péter 4 ft, Rosz
Adolfné 1 ft, Ármágyi János 1 ft, Semsey Gábor
50 kr., Kapczy Gáborné 20, Csoma Ferenc 20,
özv. Lőrincz Istvánné 40, Főző Bertalan 10 kr.,
özv. Bolla Mihályné 1 ft, Vinczay György 2 ft, Pay-
zoss Andor 2 ft, Nagy József 1 ft, Fuchs Istvánné
1 ft, Fendrich Ilona 1 ft, Slinszky Jánosné 1 ft,
Palástiné 1 ft, Möriz János 60 kr., Balogh Erzse-
bet 30 kr., V. Fekete Jánosné 3 ft, Chyzer Kor-
né 3 ft, Illaszivitz László 1 ft, Kolos Manó
1 ft, Margaretha István 3 ft, Kostyál József 1 ft,
Fried Miksa 1 ft, Bay Béláné 1 ft, Bajkor Béláné
1 ft, Glück Ignác 1 ft, Károlyi Jánosné 1 ft,
özv. Kossuth Gusztávné ételneműt, Kreszinsky
Ferencné ételneműt, Perhulesku Emilia 1 ft, Mór-
Gézáné 50 kr., Dr. Kellner Soma 2 ft, Dr. Ro-
senthal Sándorné 1 ft és ételt, Stépan Farkas Irén
ételt, Dr. Szepessy Arnoldné 2 ft, Raizs Andorné
1 ft, Lenkei Mihályné 1 ft, özv. Somogyi Istvánné
3 ft, Szánky Nándorné 7 ft, Szilvassy József 2 ft,
Bárczy Balázné 3 ft, Bárczy Ilona 1, Gyulai La-
jos 1 ft, Kazinczy Arturné 5 ft, Gőrgye Gyula
2 ft, Izsépy Miklósné 2 ft, Rimay Lehelné 2 ft,
Metzner Mórné 2 ft, Hofbauer Istvánné 2 ft, Ma-
zal Róza 2 ft, Adriányi Gyuláné 2 ft és ételne-
műt, Gőrgye Linka 1 ft és ételneműt, Zajka Er-
zsébet 50 kr., Háber Józsefné 40 kr., Dókus Mi-
hályné 5 ft és ételneműt, Vágó Gyuláné 1 ft és
ételneműt, Szécsényi Istvánné 1 ft, Romancsek
András 1 ft, Krafcsik Ferencné 1 ft, Zombory Já-
nos 1 ft, Puhalszky Mihály 40 kr., Dubay Ferenc
30 kr., Bauer Antal 10 kr, Hofmeister Adolf 20 kr.,
Matolai Eteléné 1 ft, Kálnássy Sándorné 1 ft és
ételt, Blizman Ferenc 1 ft, Karsa Ferencné 10 ft,
ételt és 10 üveg szamorodnit, Schwarczmann 3
ft és ételt, Moldoványi Gézané ételneműt, Szalay
Pál 1 ft, özv. Kazinczy Bálintné 1 ft, Molnár Le-
ona 5 ft, Molnár István 10 ft, id. báró Vay Mik-
lós 10 ft, Bernáth Gyula 2 ft, Erdélyi Sándor
1 ft, Bogyay Zsigmond 2 ft és 3 db kenyér, Stai-
ner Lujza 2 ft, Materni József 1 ft, Kristóf Károly
1 ft, Dr. Waldmann Adolfné 1 ft és ételneműt,
Szeghy Gyula 1 ft, Frischmann 50 kr., Nagy
Jenő 1 ft, Kincsesy Péter 2 ft, Weisz Adolfné
1 ft, Lövy Adolf 2 ft, Horváth Pálné 2 ft, Pintér
Ferencné ételneműt, Wihs Keresztélyné ételneműt,
Szentgyörgyi Józsefné ételneműt, Szentgyörgyi Vil-
mos 2 ft és két üveg rumot, Dongó Gézané 2 ft,
Prámer Alajos 2 ft, Paszlavszky Sándor 1 ft, Regé-
czy Gyula 1 ft, Mihelyi József 1 ft, Bydeskuthy
Sándorné 2 ft, ételneműt és borokat, Bajusz Józsefné
ételneműt, Haraszthy Miklós 2 ft, Mándy István 2 ft,
Dr. Thoman Dávid 2 ft, Decsényi Kálmán 2 ft,
Álgyay István 2 ft és Komár Adolf (Homonnáról)
2 ft, Mihelyi József 1 ft, Kis Ödön 2 ft, Kecskés
Antal 1 ft, Kellner József 3 ft, Végh Bertalan 2 ft,
Csink János 2 ft, Nagy Béla 3 ft, Tokár József
1 ft, Bodoczky Ede 2 ft, Matolay Béláné 2 ft, dr.
Rosenthal Sándor 1 ft, Lucz János 1 ft, Pick Ig-
nác 2 ft, Szöllősi Arthur 2 ft, Dókus Mihály 1 ft,
Halász József 5 ft, dr. Sebeök Antal 1 ft, Bencsik
József 1 ft, Mizsák István 3 ft, Nemes Lajos 4 ft,
Moldoványi Géza 1 ft, Fridrich Antal 9 ft, Schwarcz
Bernát 4 ft, Ambrózy Nándor 5 ft, Matolai Etele
2 ft, br. Vécsey Alajosné 3 ft, Dókus József 5 ft,
Dókus Józsefné 5 ft, Rimaszombathy Pál 1 ft, Kun
Frigyes 4 ft, Vécsey főhadnagy 1 ft, Oroszy Gézané
1 ft, Schön Sándor 10 ft, Karsa Ferenc 2 ft, Pi-
lissy László 1 ft, Kazinczy Andor 1 ft, Korinko
János 3 ft, Képes Gyula 1 ft, Kasai Mór 2 ft,
Nyomárkay Hugó 4 ft, Bernáth Gyóző 4 ft, De-
csényi Pál 1 ft, Szilassy százados 4 ft, Rác Kiss
Gabriella 1 ft, Nagy Barna 4 ft, Reichard Lajos
2 ft, Reichard Mór 2 ft, Izsépy Vilmos 4 ft, dr.
Nyomárkay Ödön 1 ft, Révy Géza tőmérnök 2 ft,
Nyomárkay József 2 ft, dr. Kossuth János 1 ft, Róth
Bernát 5 ft, »Felvidéki Szemle« szerkeszt. 2 ft,
Wihs Keresztély 4 ft, Hammersberg Jenő 4 ft,
Karsa Emma 1 ft, Margitay József 1 ft, Vályi Bert
1 ft, Kovács Mihály 1 ft, Somogyi Bertalan 1 ft,
Juhász Jenő 10 ft, Kérészy István 5 ft, Varga La-
jos 2 ft, Bárczy József 2 ft, Fejes István 5 ft, Czi-
ber Bertalan 5 ft, Rác Gyuláné 1 ft és étel, Sieg-
meth Károlyné 2 ft, Pol-lák Lajosné 2 ft, Szu-
nyoghly Dezsőné 4 ft, Poka Kármerné 3 ft, Kemény
Jenőné 1 ft, Csaszlovsky Jánosné 2 ft, Bolgáry
Andrásné 2 ft, Somogyi Bertalanné 2 ft, Szent-
györgyi Lajosné 2 ft, Bernáth László 50 kr., Teich
Zsigmondné rumot, Löcherer Andorné ételneműt,
Benedek Jánosné ételnemű és gyümölcs. Kálniczky
Károlyné 3 ft, Zinner Adolfné 2 ft, Szécsi Fány
2 ft, Csuka Ödön 2 ft, Somossy Irméné ételek,
Hell Adolfné 1 ft, Kassay Gábor 2 ft, Teich Zsig-
mond 10 ft, Teich Zsigmondné Thoman Antónia
10 ft, Emődy Dánielné 2 ft, Mecner Béla 10 ft,
Gőrgye Pál 2 ft, dr. Hornyay Béla 5 ft, Árgyelán
Miklós 2 ft a »Zemplén« útján, Balázsházy Berta-
lan 5 ft, Beszterczey Ferenc 2 ft, Polgári bank
10 ft, dr. Kun Zoltán 2 ft, dr. Finkey József 1 ft,
Csizmadia fiatalág 10 ft a színpad szétszedési

költség pótlására, Hlavathy Elek 2 ft, Barna Ber-
talanné 5 ft, Félegyházy Béláné 2 ft, Póányi
Géza 3 ft, Lukovics Géza 3 ft, Rubin Ödöné 1 ft,
Payzoss Andor 3 ft, dr. Szepessy Arnold 5 ft, Zin-
ner Henrik 5 ft, dr. Waldman Adolf 3 ft, Bratian
Farkas István 2 ft, Soltész Pál 1 ft 50 kr., Krü-
szelyi Bálint 1 ft, Gyarmathy Soma 1 ft, Ujfalussy
Endre 2 ft, Orbán József 2 ft, Ballagi Géza 2 ft, dr.
Lengyel Endre 2 ft, Fábry Béla 1 ft, Lónyay Gá-
bor 10 ft, Perlsberg Ede 2 ft, dr. Erős János 2 ft,
Dókus Gyuláné ételneműk és borok, Szöllősi
Sándor thea és csemege szervice eket használatra
ingyen adott. Bettelheim Márton asztalokat in-
gyen átengedett. Tűzoltó-egyesület fogatát hasz-
nálatra ingyen átengedte; Özv. Boruth Elemérné
az élcslap nyomdai költségét elengedte; Pataky
Miklós és ismeretlen társai a »Bőjtí Fánk« alkalmi
élcslapot ajándékozták; Póányi Gyula 2 ft, Dr.
Szombathy László 10 ft; — így a pénzbeli ado-
mányok és a felülfizetések összege **857 ft 55 kr.**
A tiszta jövedelem tehát **1502 ft 10 krt** tesz ki.

Ezen fent kitüntetett adományokért, fogadják
a nemes adakozók, az egyház-tanács nevében a
rendezéség halás köszönetét.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1889. márc. 14.

Dókus Gyula,
bizottsági elnök.

CSARNOK,

A testmozgásról*.)

Dr. Marikovszky Páltól.

Ha már a test látszólag nyugalmi állapotá-
nál ily lényeges feladatok van az izmoknak, sük-
ségben fejtegetnem bővebben, hogy annál lényeg-
esebb e szerep akkor, midőn azoknak helyvál-
toztatást kell eszközölniök.

A helyváltoztatásnál, tehát a tulajdonképeni
szó szerint vett mozgásnál, nemcsak azon izom mű-
ködik, mely látszólag a mozgást véghezviszi, de
a mozgás foka szerint igénybe van véve testünk-
nek ugyszólván összes izomzata.

Akkor például, midőn a lépcsőkön e helyre
feljöttünk, nemcsak lábaink izmai működtek,
de, hogy többet ne említsék, az egyensúly fenntar-
tására végett nagy mérvben igénybevéttük hát-
izmunkat is; épen ily lényeges működésben volt-
tak mellizmunk, hogy az élénkült légzési folya-
matnál tudónk képes legyen feladatának megfelelni.

Ha időm engedné, számtalan példát hozhat-
nék még fel annak bizonyítására, hogy az izom-
rendszer, a test ezen erőművi szerve, mely fontos
szerepet játszik az életben, s mennyire befolyá-
solja az egész test összes szervezetét.

Ha izmaink petyhüdték, az egész élet egy
kinlódo tengődés, mig erőteljes izmokkal rózsás
szinben látjuk azt, s nemcsak az élet fenntartásá-
hoz szükséges munkát találjuk könnyűnek s élvez-
zetesnek, de az élet utain elibünk kerülő görön-
gyöket is, habár sokszor sziklává növekednének
is azok, könnyű szerrel rugjuk félre.

Erősítenünk, edzenünk kell tehát folytonosan
izmunkat, azaz a szükséges pihenésen kívül foly-
ton működésben, fokozott mozgásban kell azokat
tartanunk.

A mozgás által — a sétálástól kezdve, a
félmázsás pöröly forgatásig — első sorban magát
a mozgást létesítő izom állományát, tehát nagyon
természetesen, egyszersmind erejét is növeljük.

Mindennap láthatjuk ezt például a kovács,
vagy rendes vivő karizmain, melyek ruganyos-
ság, vastagság s így erőfejlesztés tekintetében hat-
ványozottan felette állanak a talán nagyobb ter-
metű tudós karjain levőknek, melyek a lapok for-
gatásán kívül legfeljebb a kanál és villa emelgeté-
sénél végeznek mozgást. Vagy hogy egy nálunk
kevésbé gyakran látható más példát hozzak fel,
a ballerínák ikraín, melyek a harisnya vattirozó
segítségé nélkül is izmosabbak, mint azokéi, kik
nem állanak, illetőleg nem mozognak Terpsichore
szolgálatában.

Ha tiszta levegőben mozognak, gyalogolunk,
futunk, labdázunk, mellizmunk erősödven, légzé-
sünk élénkül, miáltal növekszik a légmennyiség,
melyet behelünk, az éleny mennyisége, melyet
felhasználunk, a szénasav, melyet kilehelünk, s e
légzési élénkség a légzési izmok gyakorlott és
növekedő erejével állandó lesz.

A mozgás élénkebb működésre ösztönzi azon
szerveket is, melyek hivatva vannak a testben
véghez ment élenyülés által hasznavehetlenné lett,
sőt károsá válható anyagokat kiűzni s így helyet
készíteni újabb tápláló anyagok felvételére.

A mozgás az étvágyat növeli, az emésztést
s ezáltal a vérnek és szöveteknek fokozott táplá-
lását elősegíti, a nélkül, hogy egyszersmind fal-
lánkká tenne. De megakadályozza ugyanazért az
elhízást is, amennyiben mozgásnál azon anyagok
felhasználása is növekedik, melyek az emberi test-
ben a zsirt képezik.

Ha megtettük napi mozgásunkat, Morpheus
csendes álmot küld szemünkre, mely mig egyrészt

*.) A zempléni vármegyei orvos-gyógyászati egyesület
által rendezett népszerű ismeretterjesztő esték sorozatában febr-
ruár hó 17-én felolvasta Dr. Marikovszky Pál.

ról az agy működésének szünetelése folytán üdit, másrészt időt enged a szerves anyagok képzésére.

Eddig nagy részben a mozgás elméletével foglalkozván, csakis az utolsó sorokban utaltam arra, mely feltétlenül szükséges a mozgás egészségünk fenntartására s így életünk kellemessé tételére.

Minden rendelkezésünkre álló eszközzel oda kell hát törekednünk, hogy a természettől a mozgás megvalósítására rendelt izmokat mennél nagyobb tökéletességre emeljük a gyakorlat által s azokat ne csak, mint a helyváltoztatásra rendelt szerveket tekintjük, ne csak arra használjuk, hogy kényerünket megkeressük általuk, de tekintjük azokat oly tényezőknél, melyek első sorban vannak hivatva életünket meghozzabítani s midőn arra törekszünk, hogy izmaink fejlesztése által az erős állapot növeljük az emberben, ezáltal egyszerűs mind a legmagasabb választalat emeljük ember és állat között szellemi tekintetben, mert régésrég s eléggé soha nem ismételtető igazság, hogy csakis egészséges testben lakhatik egészséges lélek.

Ez elv vezette a legrégibb művelt népeket is már, midőn első sorban a testet képezték, hogy abban egészséges lakást készítsenek a szellemnek.

Vajon a klasszikus görögök képesek lettek volna-e ezred évekig fennmaradó s dicsőségüket hirdető műveket alkotni s nevüket örökre halhatatlanná tenni, ha a „Pentathlon” atlétaikat, mint olyanokat nem tisztelik, kik Homér hőseit adták nemzetüknek.

Érem pénzeket verettek, szobrot emeltek kitűnő fejedelmek, művészek, költők, tudósok tisztelték, de nem kevésbé tisztelték meg azokat, kik a testgyakorlás valamely nemében tunktek ki.

A rómaiak is mesterüknek tekintették a görögöket s hozzájuk mentek tanulni, vagy onnan vittek mestereket, kik Róma gyermekeit s férfait a testgyakorlásban oktatták.

Mert hiányos nevelésű ifjunak tartották azt, ki a legkitűnőbb tudományos műveltségen kívül még uszni sem tudott. (Cicero neque natura didicit.) Cicero maga is két évet töltött Görögországban ökölvívással, birkózással s egészségesen térve vissza Rómába, ezután tartotta leghatalmasabb szónoklatait.

A „gymnasium” sem az a hely volt eredetileg, a mely ma, hanem épen a testgyakorlásoktól nyerte elnevezését.

A persák, egyiptomiak is addig vittek szerepet a világtörténelemben, míg testüket nem engedték elsatnyulni.

A hinduknál — Ázsia e csudálatra keltő rokonszenves népénél, mai napig fennmaradt a buzogány játék s a kardot oly ügyesen kezelik, karizmaik oly biztosak, fegyelmizettek, hogy a földön hanyatt fekvő hindu orrára illesztett borszemét egész kellemmel szeli ketté éles kardjával másik felebarátja, anélkül, hogy amannak kiálló arcdíszében legkisebb hibát is ejtene.

A jeges észak őskori mondájában az „Ed-dában Ullez isten kitűnőségei közé tartozik, hogy a korcsolyát ügyesen kezeli.

A régi magyaroknál tudjuk, hogy míg hatalmas buzogányokkal — melyet ma talán fel sem bírunk emelni — Byzanz érckapuját döntötték, másrészt oly ügyes lovasok is voltak, hogy míg az ellenséget szétverték, addig természet adta nyergük alatt már a csata utáni lakomához való peccsenyét is elkészítették.

Valóban csodálkozunk kell a gyakorlati században azon, hogy a mai kor embere, főképen magyarja alig fordít valamit a testedzésére.

Gyermekkorától csak a kenyérkereseti eszközök megszerzése lebeg előtte s célját érte, azt hiszi, eleget tesz hivatásának, ha napi robotját letudta, oly téren keres magának szórakozást, hol a helyett, hogy testét edzené s újabb munkára üdíténé, épen egészségét kockáztatja s gyakran erszényét is tönkre teszi.

Mennyi alkalom kínálkozik pedig az év minden szakában a testedző szórakozásokra. Lehet-e például most télen kellemesebben töltenünk el időnket, mintha Ullez isten példáját követve a jégpályát keressük fel, hogy ott korcsolyázzunk.

A víz, mely első tekintetre arra látszik rendelkezve lenni, hogy az emberi mozgásokat akadályozza, alkalmassá van téve arra, hogy e mozgást épen annál nagyobb könnyebbséggel vihesük végbe.

Mily másképen pezsdül vérünk, tágul tüdők, ruganyosodnak izmaink, élénkül elménk pár órai korcsolyázás után, mintha ugyanazon időt zárt, füsttel, gőzzel telt helyiségben és sokszor nem a tanácskozásra szánt zóldasztal mellett pihenjük el.

Csak ekkor győződik meg az ember mily rozsdásak, mily szibbadtak a tagok, mily érzékeny az idegrendszer, mily gyakorlatlanok a tüdők, mily vastag a vér, ha azok evés, ivás, szivarozásán kívül munkára fel nem rázatnak! (Viator.)

Haza menve, mint sürgetjük szakácsnékat a vacsoráért s mily jó ízűen költjük azt el! Majd egy üditő álom után, hideg vízzel mosván le egész testünket, mennyivel jobb kedvvel megyünk a napi munkát végezni, mely azonban nem robot többé már, de kellemes munka.

Tudomásom van róla, hogy hazánk egyik legkitűnőbb férfija, már akkor tanult meg korcsolyázni, midőn egy ország gondjai nyugodtak valáin. Ő a testedző gyakorlatok minden terén kitűnően jártas, nem sajnálta a fáradságot ennek elsajátítására sem, hogy ama gondokat könnyebben viselhesse.

Meg is tartotta teste, lelke, szelleme erejét, ruganyosságát fiatal üdeségében s meg is fogja tartani. Tartsa is meg sokáig!

Teljesen felesleges munkát végeznék, ha épen ma bővebben fejtegetnék egy másik edzőtéli szórakozást, értem a tanc, a legkellemesebb mozgás előnyeit.

Épen ugy működésben van a táncnál is valamennyi izmunk, mint a korcsolyázásnál s ennek fris, szabad levegőt kárpótolja az, hogy a tánc terem parquetjén már az érzélem világában üzzük a gimnasztikát.

Óvakodnunk kell azonban, nehogy az a tánc terem poros legyen, mert porral telt tüdők a tánc nyújtotta kéj mámore után könnyen eszünkbe juttathatja a biblia rideg prózai jóvendölését, hogy valamennyien por és hamu vagyunk.

A táncosnők se tetszelegjenek a tulhajtott karcúságban, mely míg egyrészt nem is olyan szép, mint gondolják, más részről az ezt eszközlő fűző alaposan tönkre teszi a tánc amaz egészségi feladatát, hogy a tüdőt tágítsa s a gyorsított, szabad légvétellel erősítse.

Az meg épen veszedelmes következményeket vonhat maga után, ha a tánc hevélét hideg lég beszívásával s még hidegebb víz ivásával akarjuk azonnal lehűteni. Egy-egy ily vigyázatlanság sok egészségtől, erőtől duzzadt alakot kísért már ki a tánc sikos mezéről a sarkert rögs földjébe.

Táncoljanak tehát azok, kiknek koruk a táncot még életszükségletnek tarja, de vigyázattal s ha a táncosnők testgyakorlatot üzve, a táncban kifejtendő kerccsel fejét veszik is sok férfiak, ez nem oly veszélyes már a 19-ik században, mint volt valamikor a Herodiás tánc, mely szegény keresztelők Jánosnak a szó fejes értelmében fejébe került.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A tiszai törvényjavaslatok ismertetése *).

Január havában két, illetőleg három fontos törvényjavaslat tervezete lett a közmunka és közlek. ministerium kebelében tárgyalás alá véve, melyen mint a központi bizottság tagja szerencsém volt részt vehetni. Az ottan megbeszélésekről és a jövőben bekövetkező azon lényegesebb változásokról, melyek a társulatokat igen közelről érdeklék, hogy egy mondjam, életükre nagy befolyással lehetnek, akarom a tisztelt választmányt röviden értesíteni.

Az egyik tvjavaslat a Tisza völgyének árvédelméről szól.

Mindenekelőtt hangsúlyoznom kell, hogy igen üdvös azon új intézkedés mely szerint a tiszavölgyi társulatokra vonatkozó 1840. X., 1871. XXXIX. és XL., 1879. XXXIV., 1884. XIV. és 1885. XXXIII. törvényekben elszórtan található határozatok, a célba vett törvényjavaslat által lehetőleg egy törvényben foglaltassanak össze, s a nagy társulatok a vízjogi törvény aprólékos határozatai alól kivéve, fontosságukhoz mért külön elbánás alá helyeztessenek. Elismeréssel fogadható az is, hogy a sok esetben lanyhán kezelt társulati működéssel szemben, a kormány felügyeleti jogának hatályosabbá tétele iránt történik egy kezdeményező lépés. De a mennyiben ez utóbbi érdekében szándékolt némely intézkedés — talán több és terhebb az érdekeltekre nézve, mint a mennyi a nevezett cél elérésére, szerény nézetem szerint, multhatlanul szükséges volna, ezek közül a fontosabakra, mintegy kötelességem a tisztelt választmány figyelmét felhívni!

1. A mederszabályozást illetőleg ugyanaz van mondva, a mi már az 1884. XIV. tc. cikkben áll. Csakhogy azóta szerzett tapasztalatok meggyőzőhették volna a kormányt arról, hogy a társulatok a Tiszán a mederszabályozására anyagi erejüknél fogva nem képesek. A meder nem kellő gondozásából előálló partszaggatások nem nevezhetők egyébként meder elfajulásnak; s mégis az 1-ső szakasz harmadik bekezdésében mintegy kötelezővé teszi a társulatokra azt, hogy medert rendezzenek s parttróglásokat javítsanak — vagyis azt teljesítsék a mi tulajdonképen az állam feladata volna. Erre nézve üdvös lenne már egyszer egy magyarázatot nem tűrő világos elhatározáshoz jutni s kimondani törvényben az ígent vagy nemet. En legálább részéről nem tartom sem célszerűnek — sem az állam méltóságával összeegyeztethetőnek az oly törvényt, a mely szerint ha a kormánynak tetszik tehet valamit kötelességévé, ha pedig nem tetszik, nem teszi azzá.

2. A 33. §. mely a mérnök minősítéséről szól — azon új kötelességet rója a társulatra,

*) Előterjesztett a bodroközi Tiszaszabályozó-társulat igazg. választmányának 1889-évi jan. 12-iki ülésében. Szerk.

hogy mérnökét a 1885. XI. tc. határozmányai értelmében, annak idején nyugdíjazza. Méltányos ez, ha azt akarjuk, hogy állandó és szakzerű közegeink legyenek — de előállhat az az eset is, a hol ismét újabb teher fog háramlani ez érdekeltségre, akaratának ellenére.

3. Az 52. §. második bekezdésében az mondatik, hogy a társulati közgyűlés az osztályozás elkészítésére legalább is egy 5 tagu bizottságot választ, mely az osztályozási munkát, tekintettel a talaj gazdasági értékére, ill. értékelkedésére és az elárasztásnak gyakrabban vagy ritkábban történő ismétlődésére, annak időtartamára elkészíti. Ez olyan tág s minden határozott elvi alapot nélkülöző körülírás, a mely mellett a hány társulat van annyiféle eltérő alapon lehet a teherviselést megállapítani. Ha be is kell ismernünk, hogy a teherviselés mikéntje a »volenti non fit injuria» elvének alapján minden érdekeltségnek belügye — még sem látnók feleslegesnek ha kimondatnék törvényes alakban — mit kell a legnagyobb teher viselésére kötelezőnek tekinteni. Azt-e ami semmiből lett a szabályozás által valamivé — vagy azt ami a szabályozás előtt is volt valami, s azáltal csak javult?

4. A 69—80 §§-ban a közm. és közl. ministernek oly nagy mérvű beavatkozási jog adatik, a mely mellett bármely társulat autonóm működését tetszése szerint szabályozását elfüggesztheti.

Ha be is kell látnunk azon indokok helyességét, melyek a közmunka és közlekedési ministert beavatkozási jogának kiterjesztésére vezették, mert sajnos vannak társulatok, a melyek sem a maguk jól felfogott sem a köznek érdekéből nem teljesítik kötelességüket, a mi természetszerűleg az egész Tiszavölgy egyöntetű szabályozását és árvédelmét fölötté megnehezíti, sőt lehetetlenné is teszi, mégis tekintettel azon társulatokra, ebbeli kötelességüknek még anyagi erejük túlfeszítésével is mindig eleget tettek (s mely társulatok közé mi a bodroközi társulatot jó lélekkel sorozhatjuk) — mégis azon reményt fejezzük ki, hogy a tulszigoru s kivitelében gyakran igazságtalanságokra alkalmat szolgáltató intézkedéseket a törvényhozás annak idején enyhébbekre fogja változtatni. Különösen azon joga a kormánynak, hogy, feltéve a társulati közgyűlés elégtelen anyagi erejének tudatában, jó lélekkel nem sujtathja az érdekeltséget új teherrel vagyis új kölcsönt nem szavaz meg, ez esetben az érdekeltséget autonómiajával avval foszthatja meg, hogy ministeri biztost küld le, ki a társulati érdekeltség akaratának ellenére is ép oly hatálylyal vehet fel a társulat terhére kölcsönt, mintha azt a társulat a maga jószántából tenné, tulszigoru, igazságtalan és a társulat teljes tönkretutását fogja eredményezni esetleg egy oly kormány kezében, a melynek talán a Tiszavölgy fontos érdekei iránt nem lesz érzéke!

5. 94. §. Az árvízveszély bizonyos fokának beálltával minden árvédelmi intézkedést az állandó felügyelettel megbízott ministeri biztos vesz át — tehát a társulat önálló működése megszűnik. A tiszai törvények legnagyobb hiánya eddig az volt, hogy az árvédelem nem volt egyöntetű, nem volt egy kézben összpontosítva és a legtöbb esetben — sajnos a kapkodás volt okozója azon katasztrópháknak, melyek az egész Tiszavölgyet és így az ország szívet érték. Ezen hiányok tudata indította a közm. és közl. ministert arra, hogy az árvédelem idejére az egyöntetű kezelést behozza. A ministeri biztos kezében lesz letéve a legfőbb intézkedési jog az egész árvízveszély tartamára, benne ha arra alkalmas egyén, meg lesznek azon biztosítékok, melyek az öntudatos és egyöntetű, tehát eredményt hozó vezetésben rejlenek. Miután a minister minket arról biztosított, hogy ezt ő úgy kontemplálja, miszerint ezen fővezetést csakis oly egyénekre fogja bízni, a kik a kellő helyi ismeretekkel bírnak és első sorban az érdekeltségi tagok sorából fogja ezeket választani, habozás nélkül de talán meggyőződésem szerint is elfogadtam a törvényjavaslat azon szakaszát, mint a módosítások lényeges sőt sarkpontját; egyrészt mert magam is tapasztaltam, hogy veszély esetén, különösen árvízveszély esetén, csak annál van a tekintély, csak az képes eredménydusan működni, a kinek kezeibe egyuttal a minden közreműködni hivatott tényezőktől független önálló és szabad intézkedési jog, egyszóval a hatalom le van téve; másrészt pedig azért fogadtam el ezen szakaszt mert az elismerést s a támogatást azoktól a férfaktól nem szabad elvonunk, kiknek helyes érzékük van bizonyos bajok iránt és kiknek jóakarátában szellemi és munkaképességekben, némileg erélyekben is meg van a biztosíték arra, hogy mindez az ügynek s vele a közjóznak csak hasznára fog válni!

Nagyjában és egészében, amint azelőtt bátor voltam megjegyezni, azáltal, hogy a Tiszára vonatkozó intézkedések egy törvénybe lesznek foglalva, egy érezhető hiány pótolva, az árvédelem egyöntetűbb s célirányosabb vezetése által pedig egy nagy bajon segítve lesz, s ez oldalról a törvényjavaslatot őszinte örömmel üdvözlöm; de azon irány, mely mindig jobban kezd lábra kapni, hogy a társulatok ügyeit az államhatalom észrevételénél a »de nobis, sine nobis» elve szerint kívánja in-

tézni és rendezni, aggodalommal kell, hogy eltöltse mindazok keblét, kik a Tisza völgyét érdeklő ügyekkel behatóbban foglalkoznak!

gf. Máláth József.

(Folyt. köv.)

Kérem vármegyénk hölgyei és háziasszonyaihoz.

Zemplénnvármegye gazdasági egyesületével karöltve, a vármegye képeinek és községei anyagi helyzetének emelése érdekében az összes utak széleire nemes fajú gyümölcsfákkal leendő befásítására törekszünk.

A csemeték a községi faiskolákban nevelendők, de amennyiben az idő előhaladottsága miatt a legtöbb faiskola a kellő gyümölcs magvakkal az elvetésre nem rendelkezik, vármegyénk lelkes hölgyeihez és kedves háziasszonyaikhoz, kiknek ügybuzgóságát és áldozatkészségét annyiszor volt alkalmunk élvezhetni, azon kérelmet intézem, hogy háztartásukban fogyasztott gyümölcsöknek magvait e nemes célra gyűjteni, s a netalán ideig gyűjtött vagy ezután gyűjtendő gyümölcsmagvakat egymástól elkülönítve alólírotthoz esetről esetre elküldeni kegyeskedjenek, hogy viszont az ide forduló községek innen a szükséges magvakkal legyenek elláthatók.

A magvak ha gyümölcsökből kiszedtetnek, s szárazon hagyatnak a levegőn, mihamar elveszítik csírázó képességüket. Ezt megelőzendő: a gyűjtött gyümölcsmagvak, épenugy mint a zöldségmüek, kissé nyirkos, de nem nedves homokkal keverendők össze, így csíráképesen és soká elállanak és így fáradságunknak gyümölcse is biztosítva lévén, ezen módot alkalmazni minden ügybarátot mély tisztelettel kérek fel.

S.-a.-Ujhely, 1889. márc. hó 20-án.

Löcherer Andor.

HIVATALOS RÉSZ.

Zemplénnvármegye alispánjától.

10 főszolgabíróknak Körölvények.

3181. sz. Köröztetés végett tudatom, hogy Sipos István ricei lakosnak egy 2 éves, sárga pej kanca lova, — és egy 1 éves fekete mén csikója február 20-án eltévedt.

3058. sz. Varga Lajos külső-bőcsi (Borsod vármegye) lakosnak egy 3 éves, tiszta szőrű, fenálló szarvu, ellős tinója a B.-Kereszturban f. évi febr. hó 21-én tartott országos vásár alkalmával eltévedt.

3586. sz. Másolat. M. kir. 5 ik honvédszár ezred 4-ik százada. 159. sz. Tek. alispáni hivatalnak S.-a.-Ujhelyen. Nyiregyházán, 1889. évi március hó 5-én. A magyar. kir. 5. honvédszár ezred 4-ik század lóállományába tartozó s eltartás végett kiadva lévő 735/828. sz. szolgálati ló folyó hó 2-án Grün Zsiga n.-kállói lakos vállalkozójától elfutamodott s az azonnali keresés dacára még a mai napig sem volt megtalálható. — Kérem a Cimet ezen lónak kézrekerülése iránt a szükséges intézkedéseket megtenni. A ló egy világos pej herélt, homlokán csillag, első jobb láb sarkvankosban belül, mindkét hátsó lába csudban kesely, első jobb lábszárán csontkinövés, 6 éves, 159 cm. magas, a nyak baloldalán 828. sz. H/5.E bélyeg. Csicsery s. k. százasos.

3295. sz. F. évi február hó 23-án Petrik község határában egy db 2 éves pej kanca csikó jegynélküli, bitangásban találtván, jelenleg Petrik község bírájánál élelmeztek.

3361. sz. Varannó községben február 27-én egy 6 éves körüli, közép nagyságú, szürke szőrű és egyenes fennálló szarvu ökor elfogatott és tulajdonosának jelentkezéséig, de 30 napon nem tul, a községi bíró felügyelete alatt tartatik.

S.-a.-Ujhely, 1889. márc. 13.

Matolai Etele, alispán,

Az izraelita anyakönyvezetőknek

Másolat. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministertől. 19,442. szám. Zemplénnvármegye közönségének. Az izraelita anyakönyvi ügy rendezése tárgyában 1883. évi november hó 13-án 1924. eln. sz. a. kiadott itteni szabályrendelet nemcsak a jövőre biztosította az izraelita anyakönyvek helyes kezelését, hanem a mult évek mulasztásait is felderítette, amennyiben a hadkötelezettségi ügy és családi jog nem csekély előnyére már ezrekre menő be nem jelentett izraelita anyakönyvi eseteknek utólagos anyakönyvezetésére vezetett.

Mínt hogy utóbbi időben tömegesen érkeznek az izraeliták kérvényei utólagos anyakönyvelések elrendelése iránt, egyrészt az eljárás egyöntetűsége, másrészt pedig az elintézés gyorsasága érdekében szükségesnek mutatkozik az ezen ügyekben követendő eljárás szabályozása, minél fogva rendeltem a következőket:

I. Az izraelita anyakönyvezetők a felek-

kel szemben csupán a bejelentett anyakönyvi esetek pontos bejegyzésére s az anyakönyvekből kért hű másolatok kiszolgáltatására szorítkozzanak. Ha valamely fél oly születési, házassági, vagy halálzási esetről kér bizonyítványt, mely az anyakönyvben bevezetve nincsen, akkor az anyakönyvvezető a felet utasítsa, hogy az illető eset utólagos anyakönyvelése iránt az illetékes elsőfoku közigazgatási hatóságához (megyékben a főszolgabíróhoz, városokban a polgármesterhez) folyamodjék; de szabadságában áll ezen hatósághoz az anyakönyvvezetőnek is a fél megbízásából folyamodni, mely esetben az anyakönyvvezető a féllel mindazon tényköriülményekről, melyek az anyakönyvi bejegyzés tárgyát képezik, az 1885. évi november hó 13-án 1914. eln. sz. a. kiadott itteni szabályrendelet 12 ik §-ában felsorolt anyakönyvi rovatoknak megfelelően, jegyzőkönyvet vegyen fel és azt az őrizete alatt levő összeírásai, körülmetelési, vagy egyéb feljegyzési könyvekben netán az esetre vonatkozólag előforduló bejegyzések hivatalos másolatával csatolja az illetékes hatósághoz intézendő kérvény mellé, melyben a fél által megnevezett tanúk nevei s lakásai, valamint az eset kiderítésére szolgáló egyéb bizonyító körülmények is előadandók.

2. A szolgabíró, illetve a főpolgármester a féltől, vagy az anyakönyvvezetőtől beérkező kérvény alapján mindazokat, kik az anyakönyvelendő születési, házassági vagy halálzási esetről tudomással bírnak, jelesül a közelrokonokat, tanukat, rabbit, bábát, körülmetelőt, halálesetknél a chevradisa-egylet tisztviselőit is, hit alatt kihallgatja mindazon körülményekre, melyek az előző pontban idézett szabályrendelet szakasz szerint anyakönyvbe bejegyzendők, továbbá az esetre vonatkozólag netán szükséges vagy rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat is (mint pl. az állítási lajstromokat) beszerzi s befejezett eljárás után az iratok határozás végett megyékben az alispánhoz, törvényhatósági joggal bíró városokban pedig a városi tanácsához beterjeszti.

3. Az alispán, illetőleg a városi tanács az utólagos anyakönyvelés iránti kérelem felett érdemben határoz, esetleg újabb vizsgálatot, vagy a vizsgálat kiegészítését rendeli el.

A kérelem teljesítése esetében az illetékes izr. anyakönyvvezetőnek meg kell hagyni, hogy az esetet — a meghagyásban az anyakönyvi rovatoknak megfelelően feltüntetendő adatok szerint — az általa vezetett anyakönyvekbe, a meghagyás vételekor. *folytatálagos tételek alatt vezesse be, s az engedélyező határozatot a vonatkozó anyakönyvi tétel jegyzet rovatában jegyezze fel.*

A visszautasító határozat ellen 15 nap alatt felfolyamodásnak van helye. A felfolyamodással az iratok végelintézés végett hozzám terjesztendők fel.

4. Az izraelita anyakönyvezetők az utólagosan bevezetett, de korábbi évekből származó anyakönyvi esetekről külön évszerinti nyilvántartási könyvet is vezessenek, melyek segítségével egyrészt az utólag anyakönyvezettek vonatkozó hiteles anyakönyvi bejegyzések könnyen feltalálhatók legyenek, másrészt pedig a korábbi években született egyéneknek későbbi évben történt anyakönyvelése folytán, az illetőknek hadkötelezettségi szempontból való szabályszerű kiírását az anyakönyvvezető el ne nézhesse.

5. Az 1888. évi szept. 27-én 18,211. sz. a. kiadott körrendelet azon intézkedése, miszerint szabályszerű születési anyakönyvi kivonat nélkül a jegyes felek csak engedélyem alapján adhatók egybe, továbbra is érvényben marad.

Miről a megye közönségét további eljárás és a területén működő izraelita anyakönyvvezetők megfelelő utasítása végett tudósítom.

Budapest, 1889. évi március 6.

Gróf Csáky, s. k.

5703/89. szám.

Körölvény.

A aranyos tordamegyei kir. adófelügyelő f. évi márc. hó 7-én 12547/88. sz. átirata szerint Mlkes illetőségű Dondos Gligor, bányabükki illátóságú Rvstás Vaszi pulya. Flosor Gavrilla, Dán Károly, Preszekán Vaszi, Odara Vaszi, Armeán Simon, Soliorna Toma, Szabó Kirilla, nemkülömben tordai illetőségű Tuzsoni Ignác hadmóntességi díj kötelesek, illetőségi helyükről ismeretlen helyre eltávoztak.

Utasítanak a községi előjáróságok, ha a nevezettek valamelyike községük területén tartózkodna, azt alólírottnak haddij megróvás végett azonnal jelentésük be-

S.-a.-Ujhely, 1889. márc. 21.

Becske,

kir. adófelügyelő.

Nyilt-tér.*

A »Zemplén« tek. szerkesztőségének méltányossági érzetéből, melyet keresztényi türelem és megadással fogadok, e lap hasábjáról leszerítván, a s. a.-ujhelyi r. kath. hitközség egyház-tanácsának köpenye alá buvó valakinek epébe

* E rovatban közöltékert nem vállal felelőséget a szerk.

mártott tollal irt s engem ferditessel és valótlan-ságok állításával vádoló, a »Zemplén« f. évi márc. 17-iki számában megjelent »Válasz« címmel ellátott támadására e helyütt vagyok kénytelen viszon válaszszal élni.

A más köpenye alatt bujkáló cikkíró a személyeskedés terére nem követem, hanem egyszerűen kijelentem, hogy a mit irtam, azt teljes épességben fentartom, abból semmit vissza nem vonok, mert a való tényeket nem én ferditettem el, de szándékkal ferdit és valótlan-ságot az mond, ki az egyház tanács nevében, a cikkemben említett igaz-ságot valótlan-ságnak állítja.

A reszkető fukarkezü adományra vonatkozólag pedig csak annyit: hogy így nem nyujtot-tam semmit; ez tehát engem nem illethet.

S.-a.-Ujhely, 1889. márc. 20.

Rimay Lehel.

Zemplénnvármegye t. bizottsági tagjaihoz!

Az elhalálozás következtében megüresedett bodrogközi járási szolgabírói állásra tisztelettel alólírott pályázni óhajtván, teljes alázattal kérem a vármegyei törvényhatóságnak t. bizottsági tag-jait, hogy a f. évi ápril hó 2-án végbemenő választás alkalmával engemet nagyrabecsült szavazataikkal céloim elérésében támogatni méltóztassanak.

S.-a.-Ujhely, 1889. márc. 23.

Vékey Oszkár,

számvevőségi írnök, tb. szolgabíró.

COGNAC

Gróf KEGLEVICH ISTVÁN,
Promontor.

A brüsszeli világiállításon díszoklevéllel — a legmagasabb kitüntetéssel díjazva. — Ezen Cognac orvosi tekintélyek által legjobban ajánlatik emésztési nehézségeknél, gyomor, tüdő- és mellbetegeknek, testelgyengülésnél stb.

Eredeti palackoltásban mindenütt kapható.

Központi iroda: Budapest, Rudolf-rakpart 7.

Szerkesztőségi posta.

Amicus*-nak. Az ön által kéredezett ügyben mi sem lévén kellőleg tájékozva, Thaly K. jeles történettudósunkhoz folyamodunk feleletért, mit is elnyerhetni szerencsések lévén, abból az ön- és a nagyközönség eligazodása végett is ime nyilvánosságra hozzuk a következőket: A Rákóczi-nóta szövege Thaly által az ország minden részéből összegyűjtött változatokból és régi szövegekből összeállítva, annak eredetéről, történetéről, dallamáról stb. szóló tanulmányval bevezetve, megjelent 1872-ben a Rákóczi Mórál kiadott: *Adalékok a Thököly és Rákóczi-kori irodalom történetéhez* c. munkának II. kötetében. Ami pedig a *Rákóczi kesergőjé* nek áriáját (melyből 1809-ben az indult Bihary és Ruzicska koncipálták) legeredetibb alakjában a lipót-szent-miklósi Pityó zene-bandája tartá fenn, *svih-roval Rákóczi-nóta* nevezett alatt. Azt hisszük, hogy Pityóék révén megszerezheti a kótáját, mit ha elérnie sikerül, kérjük, hogy annak másolatát készíttesse el és juttassa el hozzánk a mi költségünkre.

K. M. J. urnak, Budapest. A humereszket meg az üdvözetet is köszönjük. Az elsőt kinyomatjuk, a másodikat visszazonozzuk.

Csak vissza a régi asztalhoz. Pikáns vonatkozásai miatt nem használhatjuk.

Mikrosz-nak. Aktuális politikával foglalkozó levelét köszönjük, de nem közöljük.

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: DONGÓ GY. GÉZA.

Kiadótulajdonos: ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.

Hirdetések.

Egy Heinrich H. döblingi gyárában készült jó karban levő hordó forrázásra használt álló henger gőzkazán, melynél a főkazán hossza 1'24 m., átmérője 0'62 m., engedélyezett legnagyobb gőz feszereje 3'0 légkörnyomást tesz, szabadkézből eladó. Venni szándékozók értekezhetnek Crosse András-nál Tallyán. — Ugyanott készletben van még mintegy 20—25000 darab 1 éves jól meg gyökeresedett Ripária sauvage szőlővessző, ezre 20 frtjával eladó.

483/ki. Zemplénn. n.-mihályi j. főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Nagy-Mihály nagyközség jegyzői állásra, mely 600 frt évi fizetés és természetbeni lakással van egybekötve pályázat hirdettetik; felhivatnak a pályázni szándékozók, miszerint kellően felszerelt folyamodványait alólírt szolgabírószághoz f. évi ápril hó 2-ik napjáig benyujtsák.

A választás foganatosításául f. évi ápril hó 3-ik napjának d. e. 10 órája a község tanácstermében tüzetik ki.

Nagy-Mihály, 1889. márcz. 2.

Füzesséry Tamás,

főszolgabíró.

2—3

Hirdetmény.

A Zempléni kerületi, ipar-, termény- és hitelbank részéről közhírré tétetik, hogy azon betétek után, melyek az intézetnél 4³/₄% kamatozás mellett elhelyezték, a kamatláb

4¹/₂% azaz: négy és fél száztólira

szállított le; erről a betevő felek az alapszabályok 122. §-a értelmében azon hozzáadással értesítetnek, hogy betéteik meghagyása, vagy felmondása, esetleg felvétele iránt az intézetnél 15 nap alatt jelentkezzenek, az addig nem jelentkezéskor pedig az fog feltételezteni, hogy a hozott határozatot elfogadták, illetve a kamat-leszállításba belenyugodtak és korábbi betéteik

f. 1889. évi május hó 1-től kezdve

4¹/₂ száztólival fognak kamatoztatni.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1889. évi március 15-én.

Az igazgatóság.

7106/1889. szám.

Magyar északkeleti vasut.

Hirdetmény.

A magyar északkeleti vasut folyó évben a szerencs-ujhelyi vonalon circa 22-, a legénye—nagy-mihályi vonalon circa 5-, összesen circa 27 kilométer új felépítményt szándékozik leraktatni.

Ennélfogva vállalkozni szándékozik ajánlattételre felhívni. A munkára vonatkozó szerződési tervezet és tervrajzok alulírott vezérigazgatóság pályafentartási osztályában (II. ker. lánchid-utca 1. sz. III. emelet) a hivatalos órák alatt betekintheők, ahol a szerződési tervezet 10 kr-ért megszerezhető.

A benyújtandó ajánlat 50 kros bélyeggel látandó el. Az ajánlathoz az aláírt szerződési tervezet csatolandó.

A jól lepecsételt ajánlat **f. évi április 5-én déli 12 óráig** alulírott vezérigazgatóság pályafentartási osztályánál benyújtandók.

Későbbben beérkező, vagy távirati ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Az ajánlat borítékára ráírandó:

„Ajánlat az 1889. évben létesítendő új felépítményre.”

Folyó évi április 4-ike déli 12 óráig a kereseti összeg 5% a mint óvadék a társulat budapesti főpénzáránál teendő le.

Óvadék nélküli ajánlat nem vétetik tekintetbe.

Az állomási pénztáraknál óvadékot lefizetni nem lehet.

Az alulírott vezérigazgatóság fentartja részére a jogot, tekintet nélkül az ajánlott egységárakra, a munkát bármely vállalkozónak átadni, illetve azt két, vagy több vállalkozó között szétosztani, vagy egyáltalán az összes ajánlatokat visszautasítani.

Budapest, 1889. március 8.

A vezérigazgatóság.

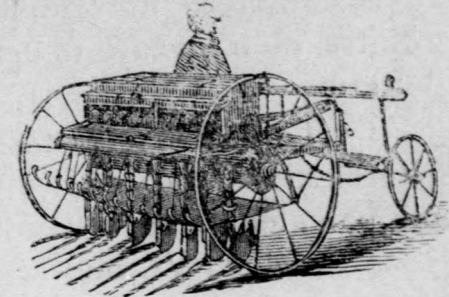
(Utánnomat nem díjazatik.)

FLEISCHER és TÁRSA

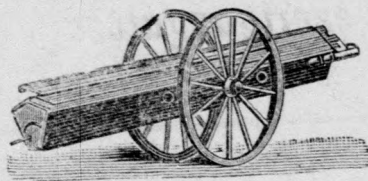
gépgyára és vasöntődéje **Kassán** eperjesi-ut 6-ik szám.

Ajánljuk a t. gazdaközönségnek a tavaszi időnyre szükséges gépeket, nevezetesen **szilárdan szerkesztett, könnyű**

sorvető és szórvavető gépeket, ekéket és boronákat, hengereket, lókapákat stb. továbbá **Baker- és magtár-rostákat**, mely gyártmányainknak gépgyárunkban **állandóan jelentékeny készletét birjuk, bizományi raktárt pedig**

BEHYNA TESTVÉR uraknál S.-a.-Ujhelyben.

Szállítunk továbbá **saját gyártmányú s legjobb szerkezetű szeszgyár és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi és egyéb szivattyukat, olajsajtókat és olajmag-pörkölőket** stb.

Elhasznált gépek, különösen

GŐZMOZGONYOK és GŐZCSÉPLŐK

pontos **átigazítását és kijavítását** legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes jegyzékét b. kívánatra **ingyen és bérmentve** küldjük. 6—6

Árverési hirdetmény.

A sajlóadi m. kir. közalap. számtartóság részéről közhírré tétetik, miszerint m. kir. vallás alap tulajdonát képező Borsodmegye Ládháza község határában, az országut mentén és a nyéki vasuti állomás közelében lévő ugynevezett rákos-pusztai 447¹¹⁷/₁₂₀₀ holdat tévő birtok a hozzá tartozó gazdasági épületekkel együtt **1889-ik év október 1-től 1901. év szeptember 30-ig**, vagyis 12 évi bérkorszakra **1889. évi március hó 28-án** délelőtti 10 órakor zárt ajánlatu verseny útján Czegléden a m. kir. közalapítványi kir. főtisztviségi irodában bérbe fog adatni.

Bérelni szándékozik felhívni, hogy 50 kros bélyeggel és 300 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat **1889. évi március 28-án délelőtti 10 óráig** Czegléden a czegléd-mislyei kir. főtisztviséghez nyujtsák be, az ajánlatban a megígért évi haszonbéri összeg számmal és betűvel világosan kiirandó, valamint az is kijelentendő, miszerint ajánlattévő a birtok helyi viszonyait a bérleti feltételekkel együtt ismeri s azokat elfogadja.

Utó vagy a bérleti feltételekkel meg nem egyező és táviratilag tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Oly felek, kik az uradalommal perben vannak s hanyag fizetésökről ismeretesek, valamint oly ismeretlen egyének is, kik felszállításra polgári és vagyoni állásukat igazolni nem képesek, versenyből kizáratnak.

A bérleti feltételek Czegléden a m. kir. közalap. kir. főtisztviségi irodában és Sajóládon a m. kir. közalap. számtartósági irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Sajóládi m. kir. közalap. kir. számtartóság.

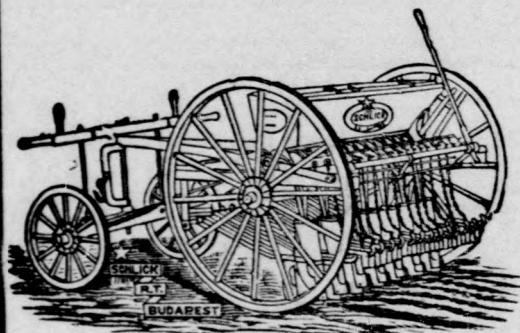
2—2

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST.

Gyár és igazgatóság: **VI. külső váczit 1696/99.** Városi iroda és raktár: **VI. váczit körút 57.**

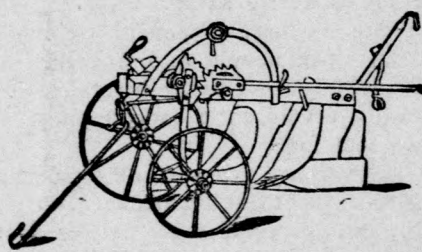
Gőz- és járgánycséplő készülétek.

SCHLICK-féle szab. két- és háromvasu ekék.

SCHLICK-féle szab. Haladás sorvető-gépek.

Szórvavető-gépek,

Schlick féle szab. Royal-ekék, Schlick és Vidats-féle eredeti egyvasu ekék és talajművelő-eszközök boronák és rögtörő hengerek, szecskavágók, répvágók, répvázók, tengeri morzsolók, csöves tengeri daralók, gabonatisztító rosták, örlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek. — Legolcsóbb árak.

➡ **Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.** ➡

Jegyzet. Van szerencsénk ezennel t. cz. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a **VI. Váczit körút 57. sz.** alatt lévő irodánk legnagyobb részét a **külső váczit uton** lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az eddigi irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint hogy ugyanott építési czikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.

2—18

500/hi. Zempléni m. n.-mihályi j. főszolgabiradjától.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Mihály nagyközség közgyámi állására, mely 100 frt évi fizetéssel és egyéb vármegyei szabályrendeletben megállapított jövedelemmel van egybekötve ezennel pályázat nyitattik.

Felhívni pályázni szándékozik, miszerint kellően felszerelt kérvényeiket alulírott szolgabirósághoz folyó 1889. évi április 2-ik napjáig oly bizonyosan terjesszék be, minthogy későbbben érkezett kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

A választás határidejéül a helyszínen folyó évi április hó 3-ik napjának d. e. 10 órája a község-tanács termébe tüzetik ki.

Nagy-Mihály, 1889. márcz. 2.

Füzesséry Tamás,
főszolgabiró.

2—3